



TILBURG



CONCEPT

SAMEN BOUWEN AAN DE TOEKOMST VAN ONZE KINDEREN

MEERJARIG INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN PO+
TILBURG 2022-2037

INHOUD

Inleiding	3
1. Tilburgse onderwijsambities	4
1.1. Onze maatschappelijke opgaven	4
1.2. Dekkend aanbod	4
1.3. Onderwijs in ontwikkeling	5
1.4. Passend onderwijs	6
1.5. Duurzaamheid schoolgebouwen	6
2. Wettelijk kader en ontwikkelingen	8
2.1. Algemeen	8
2.2. Geldigheid MIHP PO+	9
2.3. Landelijke ontwikkelingen onderwijshuisvesting	9
3. Stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen	11
4. Uitgangspunten MIHP PO+	13
4.1. Dekkend aanbod	13
4.2. Kwaliteit	14
4.3. Bekostiging	15
4.4. Voorzieningen en procedures	16
4.5. Periodieke herijking	16
5. Uitwerking per wijk	18
5.1. Inleiding	18
5.2. Noord	19
5.3. Oud-Noord	20
5.4. Oud-Zuid	21
5.5. Zuid	23
5.6. West	25
5.7. Reeshof	27
5.8. De dorpen	29
5.8.1. Berkel-Enschot	30
5.8.2. Udenhout	31
5.8.3. Biezenmortel	32
6. Prioritering en investeringen	34



INLEIDING

Tilburg wil een inclusieve stad zijn, met gezonde en gelukkige inwoners. Voor deze gezondheid en het ervaren van geluk is het kunnen ontwikkelen en inzetten van talenten aantoonbaar relevant. Vooral ook omdat deze talenten maar al te vaak bepalend zijn voor deelname in de samenleving en op de arbeidsmarkt (meedoen). We stimuleren persoonlijke ontwikkeling van alle Tilburgers. Daarmee willen we voorkomen dat mensen structureel achterblijven of een achterstand dreigen op te lopen (Kadernota stimuleren persoonlijke ontwikkeling).

We willen kinderen een stimulerende en veilige omgeving geven die mogelijkheden biedt om de eigen talenten te ontdekken en zich optimaal te ontwikkelen. Kinderen moeten de ruimte krijgen te ontdekken wat ze leuk vinden, waar ze goed in zijn en wat ze willen leren. We zorgen ervoor dat goede voorschoolse voorzieningen, uitstekend onderwijs, sportfaciliteiten, culturele én maatschappelijke activiteiten en jongerenwerk beschikbaar zijn. De waarden van de Agenda Sociaal 013 – Goede Start, Ruimte om te leven, Optimale kansen, In een Wereld die mij ziet – bieden vanuit de taal en de zienswijze van de inwoners belangrijke en invoelbare toetsstenen bij het stimuleren van persoonlijke ontwikkeling. In een ideale situatie worden Tilburgers écht gezien en gehoord, en krijgen ze alle kansen om mee te doen.

Onderwijshuisvesting speelt daarin een belangrijke rol. Het is geen doel op zich, maar een belangrijke randvoorwaarde om scholen in staat te stellen om onze ambities voor onderwijs te realiseren, zoals geformuleerd in de Tilburgse Lokale Educatieve Agenda (LEA) 2019-2022 'Een kansrijke toekomst begint hier'. Dit is de reden dat het opstellen van een MIHP ook opgenomen is in het bestuursakkoord.

Het doel van onderwijshuisvesting is om de basis voor onderwijs op orde te krijgen: met kwalitatief goede huisvesting voor scholen en voldoende, divers en een voor iedereen toegankelijk aanbod van scholen met een goede spreiding in de stad. Hierbij streven we naar multifunctioneel inzetbare gebouwen, flexibel en duurzaam, die niet alleen ondersteuning bieden aan het leerproces van scholen, maar ook passen in het bredere beleid van de gemeente om samenhangende combinaties van maatschappelijke voorzieningen in buurten en wijken te realiseren. Daarnaast zien wij nadrukkelijk een rol weggelegd voor onderwijshuisvesting als beleidsmatig instrument, om onze ambities in het kader van de Integrale jeugdagenda, de Agenda Sociaal 013 en de PACT (People Acting in Community Together) aanpak ook fysiek te vertalen naar plekken in de wijk, waar voorzieningen kunnen landen en we de verbinding kunnen maken tussen onderwijs en andere domeinen.

Schoolbesturen en gemeente zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het realiseren van passende huisvesting die ondersteunend is aan de inhoudelijke doelstellingen van het onderwijs. Het afgelopen 1,5 jaar hebben gemeente en schoolbesturen onder moeilijke omstandigheden intensief met elkaar samengewerkt om te komen tot een gezamenlijk gedragen MIHP PO+. We zijn trots op het resultaat. Een goede analyse van de omgeving, gekoppeld aan de toekomstige verwachtingen, maakt dat schoolbesturen en gemeente samen met samenwerkingspartners strategische keuzes kunnen maken over welk toekomstbestendig aanbod gewenst is en waar. Het is daarnaast een uitgelezen kans om onze huisvestingsopgave als instrument in te zetten voor het realiseren van de inhoudelijke thema's van de LEA 2019-2022 'Een kansrijke toekomst begint hier!' en om de kwaliteit van het onderwijs te versterken. Ook is het een uitstekend moment om een bijdrage te leveren aan de duurzaamheidsambitie van de gemeente Tilburg om in 2045 klimaatneutraal te zijn (Energievisie gemeente Tilburg 2017). Tevens biedt het MIHP PO+ ons de mogelijkheid om onze huisvestingsopgave te koppelen aan de gebiedsgerichte ontwikkeling van de stad en de wijken.

Kortom: het MIHP draagt bij aan meerdere ambities en geeft partijen de mogelijkheid om op korte en lange termijn proactief huisvestingsbeleid te voeren. Het langjarig inzicht in onze huisvestingsopgave dat we dankzij een meerjarenplan krijgen, biedt rust en ruimte aan samenwerkingspartners om samen plannen te ontwikkelen. Dat vinden we belangrijk. We realiseren ons ook dat we voor de korte termijn (de komende vier jaar) concretere afspraken kunnen maken dan voor de periode daarna. Daarom zetten we in dit MIHP PO+ het beleid uit voor de komende zestien jaar en herijken het beleid iedere vier jaar.

1. TILBURGSE ONDERWIJSAMBITIES

1.1. Onze maatschappelijke opgaven

In Tilburg stellen we het kind centraal. We willen een inclusieve stad zijn en we vinden het belangrijk dat alle kinderen gelijke kansen krijgen.

Organisaties die werken met kinderen hebben een gezamenlijke maatschappelijke opgave om een doorgaande ontwikkelingslijn te borgen, waarin het kind centraal staat. In Tilburg is deze missie verder uitgewerkt in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) 2019-2022 'Een kansrijke toekomst begint hier'. Daarin is onze Tilburgse opdracht, waar we als gemeente en schoolbesturen samen voor staan en gaan, als volgt verwoord:

Als kind of jongere zelf leren ontdekken wat je leuk vindt en waar je goed in bent. En dat vervolgens tot volle bloei brengen vanuit het onderwijs. Brede talentontwikkeling dus. Gericht op de hele Tilburgse jeugd. Liefst met verbinding naar de beroepen van straks, zodat Tilburgse kinderen en jongeren een kansrijke toekomst tegemoet gaan. Een toekomst die ze trouwens zelf mee ontwerpen.

Deze gezamenlijke opdracht is vertaald naar drie ambities:

1. Leren doe je overal
2. Het netwerk versterken
3. Kansrijk starten, een leven lang

Momenteel zijn we bezig met de evaluatie van de huidige LEA en de opmaat naar de LEA voor de nieuwe periode van 2023 - 2026. Thema's als preventie, kansengelijkheid, ontwikkelrecht, doorlopende leerlijnen en brede talentontwikkeling zien we overal in het onderwijs terug. Verwacht mag worden dat we deze aandachtspunten terug zullen zien in de nieuwe LEA.

Het bovenstaande vertaalt zich gaandeweg in een andere kijk op scholen. Scholen staan niet langer op zich, maar zijn ontmoetingsplekken in een wijk en onderdeel van een breed netwerk van voorzieningen. Door het bieden van een breed scala aan activiteiten, zowel in als buiten het gebouw (schoolplein), ontstaan bruisende ontmoetingsplekken, die bijdragen aan de sociale cohesie van de wijk en die de kinderen, maar ook hun ouders, optimaal betrekken bij het sociale leven en optimale kansen bieden voor ontwikkeling en ontplooiing.

Wij willen met ons onderwijs, maar ook op de wijze waarop wij onze onderwijshuisvesting vormgeven, bijdragen aan duurzaamheid en een duurzame leefomgeving en hierin een voorbeeld zijn voor leerlingen, ouders en omwonenden. Het behalen van de klimaatdoelstellingen van de sectorale routekaart onderwijs en het landelijke klimaatbeleid zijn daarin sturend. Niet alleen voor de gebouwen die in MIHP PO+ voor de eerste periode van vier jaar opgenomen zijn maar ook voor de periode daarna.

Onze ambitie werken we uit via de volgende thema's binnen onderwijshuisvesting:

- dekkend aanbod
- onderwijs in ontwikkeling
- passend onderwijs
- duurzaamheid schoolgebouwen

1.2. Dekkend aanbod

We streven naar een dekkend aanbod aan onderwijshuisvesting voor nu en voor de toekomst. Dit betekent niet alleen dat er nu en in de toekomst voldoende capaciteit is om alle scholen te huisvesten, maar ook dat de schoolgebouwen vanuit onderwijskundig en technisch oogpunt voldoen aan de huidige wensen en eisen en dat ze ruimte kunnen bieden voor nieuwe ontwikkelingen en innovaties binnen het onderwijs. We streven naar een goede spreiding van scholen over de stad en een aanbod van onderwijs passend bij de vraag.

Een dekkend aanbod betekent in de eerste plaats dat capaciteit en aanbod passen bij de vraag en dat rekening wordt gehouden met groei en krimp van leerlingenaantallen. De wijk is het vertrekpunt, met de kanttekening dat voor scholen nabij de randen van een wijk breder gekeken moet worden. We zorgen er samen voor dat we de beschikbare capaciteit optimaal benutten.

Onze wens is voor iedere leerling een passende, zo thuisnabij mogelijke, onderwijsplek. Het onderwijs zet in het kader van passend onderwijs in op versterking van het onderwijs en begeleiding op de reguliere scholen, waardoor meer leerlingen in het regulier onderwijs kunnen blijven. De scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en (voortgezet) speciaal onderwijs (SO en VSO) blijven bestaan, omdat dit voor een aantal leerlingen de meest passende vorm van onderwijs is.

De gemeentelijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting heeft niet alleen betrekking op de schoolgebouwen, maar ook op de accommodaties voor bewegingsonderwijs. Bewegen vormt een steeds belangrijker onderdeel van het onderwijs. De richtlijn van twee lesuren beweegonderwijs per week wordt zelfs omgezet naar een wettelijke verplichting. Dit hoeft niet allemaal plaats te vinden in binnensportaccommodaties: ook het schoolplein en openbare ruimte rond de school kunnen ingericht worden om bewegen te stimuleren. Wij streven naar voldoende beschikbare capaciteit van gymnas-tiekvoorzieningen en een inrichting van schoolpleinen die beweging stimuleert.

Bij voorkeur bevinden sportvoorzieningen zich in of op korte afstand van de scholen. In de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016 staat een zogenoemde 'uiterste verwijs-

afstand'. Voor het bepalen van een aanvaardbare afstand vinden we het wenselijk uit te gaan van de verkeersveiligheid voor de leerlingen en docenten en een reële verhouding tussen reistijd en onderwijstijd. Dit dient situationeel te worden beschouwd en afgewogen. We zetten in op een multifunctioneel gebruik van de accommodaties voor bewegingsonderwijs. Niet alleen door de school, maar door een zo breed mogelijke groep gebruikers.

1.3. Onderwijs in ontwikkeling

DE DRIE AMBITIES UIT DE LEA

Een van de belangrijke ambities in het kader van de Lokaal Educatieve Agenda 2019-2022 is 'Kansrijk starten, een leven lang'. We scheppen voorwaarden voor kinderen en jongeren om zich optimaal te ontwikkelen. Dat begint al bij de kinderopvang. En bij iedere start die daarna nog volgt. Ook de overstap naar het voortgezet onderwijs verdient in dit MIHP PO+ aandacht, aangezien we willen investeren in het realiseren van doorgaande leerlijnen en juist de aansluitpunten een afbreukrisico vormen.

Twee andere ambities in het kader van de LEA 2019-2022 zijn 'Leren doe je overal' en 'Het netwerk versterken'. We willen de Tilburgse jeugd helpen zich te ontwikkelen tot sterke persoonlijkheden, die vanuit hun talenten en met vertrouwen hun eigen plek weten te vinden in de maatschappij. Dat vraagt om een rijke(re) leeromgeving, voor kinderen. We realiseren ons steeds meer dat school slechts één van de plekken is waar het leven van kinderen zich afspeelt. En dat het welbevinden buiten school veel invloed heeft op het leren en de ontwikkeling van kinderen. Dat vraagt van ons om goed te verbinden met anderen; met professionals, met ouders.

In de hele gemeente zien we dat scholen onder de verschillende schoolbesturen gaandeweg hun samenwerking met partners in de stad ontwikkelen. De scholen in Tilburg werken samen met kinderopvangorganisaties en in veel gevallen is de kinderopvang ook binnen of nabij de school gehuisvest. Dat alleen al draagt bij aan een goede overgang van kinderopvang naar school en naar de buitenschoolse opvang.

De mate van samenwerking en de ontwikkelingen daarin variëren. Dit zijn slechts enkele voorbeelden in gemeente:

- In het kader van wijkgericht werken en de PACT (People Acting in Community Together) aanpak in Tilburg Noord werken de Regenboog, Aboe el-Chayr, de Lichtenbergh en de Vlashof samen met de kinderopvang aan naschoolse activiteiten, het veiliger maken van de omgeving en goed cultuuraanbod (kindercampus). Zij besteden in de doorgroei van de kindercampus aandacht aan toeleiding naar VVE (voor- en vroegschoolse educatie), overgang naar het primair onderwijs.
- De Petteflet en De Elzen werken met de Kinderopvanggroep aan een Montessori-kindcentrum. Zij hebben daartoe eerder een samenwerkingsconvenant afgesloten.
- De dit schooljaar gestarte school Willemspoort en kinderopvang Humankind hebben afgesproken dat zij, vanaf de start, een gezamenlijk aannamebeleid voeren. De school en de kinderopvang laten alleen kinderen uit de wijk toe.
- Kindercampus Panta Rhei werkt sinds 2015 samen met kinderopvang aan een doorlopende leerlijn van 0 tot 14 jaar en brede

talentontwikkeling. In september 2021 is in samenwerking met partners de tienerschool Zuid gestart.

- Auris Florant (speciaal onderwijs) werkt op locatie intensief samen met zorgpartners en met de scholen in de stad en participeert actief in het wijkoverleg van de scholen in West. Deze school slaagt er goed in om kinderen terug te plaatsen in het reguliere onderwijs.
- Een sterk voorbeeld van 'de school in de wijk, de wijk in de school' is de ontwikkeling van de community school in Het Zand, een van de doorbraakinitiatieven in het kader van de PACT aanpak in de wijk Het Zand. Door intensieve samenwerking tussen kinderopvang, basisschool en partners in de wijk is een laagdrempelig kindgericht aanbod ontstaan dat steeds beter aansluit op de behoeften en wensen van kinderen en ouders in de wijk.

INTEGRALE KINDCENTRA IN TILBURG

We vinden het belangrijk dat elk kind in Tilburg zich kan ontwikkelen in een omgeving die daar zo goed mogelijk op is ingericht. Een integraal kindcentrum (IKC) biedt kinderen zo'n omgeving. Een IKC speelt een cruciale rol in het realiseren van een inclusief, laagdrempelig wijkgericht netwerk en ontwikkelingsgericht aanbod rondom het kind.

Daarom heeft de gemeente Tilburg een visie 'IKC in Tilburg' opgesteld en is er een samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen primair onderwijs en de kinderopvangorganisaties.

Een IKC functioneert als een belangrijke vind- en werkplaats om de ontwikkeling van kinderen te ondersteunen. Een IKC biedt kinderen een goede start, een breed, zorgzaam en veilig aanbod met dag arrangementen en goede doorstroming naar het voortgezet onderwijs. Een IKC creëert een omgeving die recht doet aan diversiteit en inclusie waarin alle kinderen leren zichzelf en elkaar te accepteren, te respecteren en open te staan voor de ander zoals die is.

Een sterker netwerk versterkt ontstaat wanneer scholen zich ook meer richten op gebruik van beschikbare voorzieningen buiten het eigen schoolgebouw (denk aan gezamenlijk te gebruiken ruimten voor sport, muziek en techniek). Scholen worden er flexibeler van en de bestaande maatschappelijke voorzieningen worden optimaal benut.

In een IKC participeren minimaal een school voor basisonderwijs en een kinderopvangorganisatie. Daarnaast zijn er nauwe verbanden met andere kinderopvangorganisaties in de wijk, scholen voor speciaal basisonderwijs (SBO) en speciaal en voortgezet speciaal onderwijs (SO en VSO), diverse welzijns-, jeugd- en zorgpartners (zoals Contour de Twern, de GGD, GGZ, Sterk Huis, leerplicht, etc.) en partijen die een breed aanbod verzorgen op het gebied van sport, cultuur, NME, techniek, etc. In het (voortgezet) speciaal onderwijs participeren naast de school ook zorgpartners.

De context is echter overal verschillend en de invulling van een IKC en de onderlinge samenwerking kan alleen lokaal maatwerk zijn.

WAT BETEKENT DIT VOOR HUISVESTING?

Een basisschool vervult vaak een belangrijke centrale functie in de wijk. De school is een laagdrempelige plek voor ouders om elkaar te ontmoeten (ouderkamers in scholen) en in contact te komen met andere maatschappelijke instanties en instellingen. Een goede, gelijkmatige spreiding van scholen en het vormen van IKC's, waarin

meerdere voorzieningen gehuisvest zijn maakt deze ontmoetingsplek voor alle ouders toegankelijk.

Gezamenlijke huisvesting van onderwijs, kinderopvang en zorg draagt bij aan het inhoudelijk versterken van de bestaande samenwerking tussen deze partners. Het vormen van IKC's en het fysiek onder één dak brengen van meer dan alleen onderwijsfuncties vraagt om specifieke aandacht voor de (voor)financiering van gebouwdelen die bestemd zijn voor niet-onderwijsfuncties, zoals kinderopvang. Het is daarnaast ook wenselijk dat de gymzalen geschikt zijn voor breder gebruik en dat deze kwalitatief op orde zijn (akoestiek, ventilatie en veiligheid). De aanwezige diversiteit aan sportfaciliteiten kan beter en meer multifunctioneel worden benut.

1.4. Passend onderwijs

In Tilburg wordt gewerkt aan het verder vormgeven van passend onderwijs. Doelstelling is om dit zoveel mogelijk te organiseren binnen het reguliere onderwijs, met ondersteuning vanuit het SBO en het (V)SO. Waar die nodig is. Binnen het programmaplan 'In de buurt gebeurt het' werken de schoolbesturen die aangesloten zijn bij Samenwerkingsverband Plein 013 en de betrokken gemeenten (Tilburg, Hilvarenbeek, Goirle, Oisterwijk en Alphen) gezamenlijk aan de realisatie van een zo dekkend mogelijk aanbod van onderwijs- en ondersteuningsvoorzieningen voor leerlingen van 4 tot 13 jaar in elke wijk, zodat meer leerlingen thuisnabij passend onderwijs kunnen volgen. Zij maken dit mogelijk door (verdere) verbetering van de basisondersteuning binnen het regulier onderwijs (gezamenlijk en afgestemd op wijkniveau) en (verdere) uitbreiding van de extra ondersteuning in de vorm van individuele- en groepsarrangementen voor onderwijs in combinatie met mogelijk zorg.

Naar verwachting zal deze ontwikkeling op de korte termijn nog niet leiden tot een wezenlijke verandering van het onderwijslandschap in Tilburg. Verwacht mag worden dat het huidige landschap van regulier basisonderwijs, speciaal basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs zal blijven bestaan. Het programmaplan "In de buurt gebeurt het" zal vooral leiden tot een versterking van het regulier basisonderwijs, waardoor een deel van de populatie van het speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs in het regulier onderwijs kan blijven of daarnaar terug kan keren.

Idealiter wordt het speciaal basisonderwijs deels geïntegreerd in de scholen voor regulier basisonderwijs in de wijk en wel op zo'n manier dat een bij de vraag passend dekkend aanbod in de wijk ontstaat, verspreid over de verschillende buurten in die wijk. Elke school voor speciaal basisonderwijs bedient daarbij een aantal wijken en is daarmee ook de bestemming voor de kinderen uit die wijken, die toch aangewezen blijven op het speciaal basisonderwijs. Hierdoor kunnen kinderen letterlijk 'in de buurt blijven'.

Het (voortgezet) speciaal onderwijs blijft een meer regionale functie houden. In Tilburg zijn Auris Florant, de Bodde, OC Leijpark en Parcours gevestigd. Ook naar de Keyzer in Goirle gaan veel Tilburgse kinderen. De "verdeling" van leerlingen over de voorzieningen in de regio, zal dan ook eerder op regionaal niveau besproken moeten worden dan op lokaal niveau. Een deel van de populatie van het (voortgezet) speciaal onderwijs zal hierop aangewezen blijven. De expertise vanuit het (voortgezet) speciaal onderwijs kan echter wel

een welkome en nuttige aanvulling zijn op de expertise vanuit het speciaal basisonderwijs en zo het regulier basisonderwijs versterken in het verzorgen van passend onderwijs.

1.5. Duurzaamheid schoolgebouwen

ENERGIEVISIE GEMEENTE TILBURG

In 2017 is de Energievisie van de gemeente Tilburg vastgesteld. Doelstelling: een klimaatneutraal en klimaatbestendig Tilburg in het jaar 2045. Deze langetermijnvisie geeft de basis voor samenhang in en richting van de keuzes die gemaakt moeten worden op de korte termijn. De klimaatambities van de gemeente Tilburg voor de toekomst hebben nu al gevolgen voor de wijze waarop we naar onze schoolgebouwen kijken.

SECTORALE ROUTEKAART VOOR DE VERDUURZAMING VAN ONDERWIJSGEBOUWEN

Daarnaast zijn duurzaamheidsambities voor schoolgebouwen vastgelegd in de Sectorale routekaart voor verduurzaming van schoolgebouwen, die is opgesteld door de PO-Raad, de VO-raad en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Een duurzaam schoolgebouw is hierin omschreven als een gebouw met een gezond binnenklimaat, een laag energieverbruik en lage CO₂-uitstoot en betaalbaar, ook in de exploitatiefase. Daarnaast is het gebouw ondersteunend aan het onderwijs dat gegeven wordt binnen die school, passend bij het aantal leerlingen, inclusief, toegankelijk en toekomstbestendig. De sectorale routekaart sluit aan op het Klimaatakkoord voor Nederland van december 2018 en de streefdoelen die hierin zijn opgenomen: 49% CO₂-reductie in 2030 en het einddoel 95% CO₂-reductie in 2050 (ten opzichte van het referentiejaar 1990).

De routekaart bevat een visie en een strategie voor een kosteneffectieve transitie naar een CO₂-arme gebouwvoorraad in 2050. Dan is de gehele voorraad vervangen of naar het gewenste niveau gerenoveerd. Om de klimaatambitie te realiseren moeten in principe alle schoolgebouwen worden aangepakt. Die ambitie zal niet realiseerbaar zijn binnen de huidige bekostiging van gemeenten en schoolbesturen. De PO-Raad, VO-raad en VNG zijn van mening dat het Rijk extra middelen beschikbaar moet stellen om een gezonde, duurzame leer- en werkomgeving voor leerlingen en leerkrachten mogelijk te maken.

WETTEN EN RICHTLIJNEN VOOR NIEUWBOUW

Bij de bouw van scholen moet sowieso worden voldaan aan de wetten en richtlijnen voor nieuwbouw. In de visie van de gemeente Tilburg mag een nieuw gebouw daarnaast in de toekomst geen extra opgave veroorzaken voor de energietransitie en andere klimaatopgaven. Idealiter is een schoolgebouw op het gebied van energiegebruik CO₂-neutraal. De productie van duurzame energie op of in het gebouw moet in die situatie over het jaar gelijk zijn aan de afgenomen hoeveelheid energie om het gebouw te kunnen gebruiken (gebouw gebonden energiegebruik) en om de functies in het gebouw, zoals onderwijs, uit te kunnen voeren (proces gebonden energiegebruik). Voor gebouw gebonden energieverbruik geldt, aanvullend op landelijke regelgeving, de voorwaarde 'energieneutraal'. Bij de warmtevoorziening van een nieuw gebouw mag geen aardgas meer worden gebruikt. Er zal gebruik gemaakt moeten worden van een duurzame warmtevoorziening, zoals aansluiting op een warmtenet of gebruik van een installatie zoals een warmtepomp.



foto: Maria van der Heyden

2. WETTELIJK KADER EN ONTWIKKELINGEN

Een groot deel van de rechten en plichten rond onderwijshuisvesting is vastgelegd in de landelijke wetgeving rond onderwijs. Deze wetten bieden de kaders, maar er wordt ook ruimte geboden voor lokaal maatwerk.

2.1. Algemeen

De wet op het primair onderwijs (WPO) en de wet voor de expertise centra (WEC) vormen het algemene juridische kader waarin alle regels en afspraken over onderwijshuisvesting zijn vastgelegd. Dit

kader komt erop neer dat de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van het primair onderwijs, inclusief speciaal onderwijs. Beiden ontvangen voor deze taken van het Rijk een niet geoormerkte vergoeding. De gemeente ontvangt bekostiging via het gemeentefonds. De schoolbesturen ontvangen middelen voor huisvesting als onderdeel van de lumpsumfinanciering van de rijksoverheid (materiële instandhoudingsvergoeding schoolgebouwen).

De verantwoordelijkheden en belangen van schoolbesturen en gemeente zijn weergegeven in de volgende tabel:

	SCHOOLBESTUREN	GEMEENTE
VERANTWOORDELIJKHEID	Zorg voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor het onderwijs.	
	Exploitatie, onderhoud en aanpassingen van schoolgebouwen.	Uitbreiding en (vervangende) nieuwbouw van schoolgebouwen.
	Renovatie (en vernieuwbouw) als alternatief voor vervangende nieuwbouw: een combinatie van vervangende nieuwbouw, onderhoud en aanpassingen.	
BELANGEN – INHOUDELIJK	Gebouwen ondersteunen de inhoudelijke onderwijsdoelen.	
	Gebouwen zijn gezond en veilig voor leerlingen en personeel.	
BELANGEN – KOSTEN	Exploitatie- en onderhoudskosten zijn beheersbaar.	Investeringskosten zijn passend binnen de begroting.
	Geen kosten voor ruimten die niet in gebruik zijn.	Schoolgebouwen worden optimaal benut (zo min mogelijk leegstand).

De gemeente heeft de zorgplicht om te voorzien in adequate huisvesting; het schoolbestuur de verantwoordelijkheid voor de instandhouding van de gebouwen. Volgens de WPO kunnen schoolbesturen zich tot de gemeente wenden voor vervangende nieuwbouw, voor noodzakelijke uitbreiding en voor herstel van constructiefouten en schade in bijzondere gevallen (door bijvoorbeeld vandalisme, brand of natuurgeweld). Alle overige taken, zoals binnen- en buitenonderhoud, aanpassingen en de exploitatie, liggen bij de schoolbesturen. Renovatie van schoolgebouwen wordt gezien als een grijs gebied. Renovatie kan een alternatief zijn voor vervangende nieuwbouw (de verantwoordelijkheid van de gemeente), of als een combinatie van onderhoud en aanpassingen van het schoolgebouw (de verantwoordelijkheid van het schoolbestuur). De wetgever gaat er op dit moment vanuit dat gemeente en schoolbesturen daar samen afspraken over maken.

Voor accommodaties voor bewegingsonderwijs geldt overigens een iets ander regime. De gemeente is verantwoordelijk voor de bekostiging van het bewegingsonderwijs (voor zover dit het wettelijk deel betreft), de klokuurvergoeding. Daarnaast zijn gemeenten verantwoordelijk voor het (buiten)onderhoud van gymzalen.

VAN LANDELIJKE WETGEVING NAAR LOKALE VERORDENING

Landelijke wetgeving moet lokaal worden uitgewerkt in een verordening. In de verordening worden de lokale regels vastgelegd met betrekking tot aanvragen (wat, hoe en wanneer), de hoogte van vergoedingen en de prioritering tussen aanvragen. De VNG heeft een modelverordening gemaakt die gemeenten kunnen gebruiken voor het opstellen van een verordening op maat. In Tilburg is de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016'

vastgesteld. Daarin is onder andere de procedure geregeld waarmee schoolbesturen aanvragen kunnen doen bij de gemeente voor een huisvestingsvoorziening.

MIHP PO+ OVERSTIJGT DE VERORDENING

Een afsprakenkader zoals vastgelegd in dit MIHP PO+ overstijgt de verordening en vervangt deze als het ware. De verordening wordt niet afgeschaft maar heeft een vangnetfunctie: de verordening geldt voor schoolbesturen die niet instemmen met het MIHP PO+ of op de gemaakte afspraken willen terugkomen. Aanvragen die onder de verordening worden gedaan worden wel in lijn met de prioritering uit het MIHP PO+ beoordeeld.

2.2. Geldigheid MIHP PO+

Een MIHP is op dit moment nog niet gefundeerd in de onderwijswetgeving. Met andere woorden, een juridisch afdwingbare afspraak tussen gemeente en schoolbestuur over een investeringsprogramma dat zich uitstrekt over meerdere jaren heeft op dit moment nog geen wettelijke basis. In 2018 hebben VNG, PO-Raad en VO-raad gezamenlijk een aantal voorstellen aan de toenmalige staatssecretaris gedaan met het verzoek deze voorstellen wettelijk te verankeren. In het kader van het Klimaatakkoord heeft het kabinet aangekondigd deze voorstellen om te zetten in wetgeving.

De aangekondigde wetswijziging gaat over:

- **Planvorming.** Gemeenten krijgen de wettelijke opdracht tot het vaststellen van een Meerjarig Integraal Huisvestingsplan (MIHP). In het MIHP worden het huisvestingsbeleid en het investeringsprogramma voor een periode van vier jaar vastgelegd, met een doorkijk van ten minste twaalf jaar na deze periode. Het MIHP komt tot stand na overleg tussen gemeente en schoolbesturen, waarbij beide partijen zich inspannen om tot een gezamenlijk gedragen besluit te komen. Er is ruimte om afspraken te maken over lokaal gerichte prioritering in de huisvestingsvoorzieningen. Schoolbesturen worden verplicht een meerjarig onderhoudsplan (MOP) op te stellen op basis van een bouwkundige inspectie. Dit MOP wordt ingebracht in het overleg tussen gemeente en schoolbestuur.
- **Een definitie van renovatie.** Renovatie wordt als huisvestingsvoorziening in de wet opgenomen. Het uitgangspunt is dat renovatie wordt beschouwd als volwaardig alternatief voor nieuwbouw, dat ingezet kan worden als mogelijke maatregel om de levensduur van een schoolgebouw met ten minste 20 jaar te verlengen.
- **Nuanceren van het investeringsverbod.** Deze wetswijziging creëert de mogelijkheid voor schoolbesturen in het primair onderwijs om in huisvesting te investeren. Deze versoepeling kan leiden tot gezamenlijke financiering (gemeente en schoolbesturen) of het vervroegen van een investering om de kwaliteit van onderwijshuisvesting te vergroten.

Naar verwachting zal de wet op zijn vroegst in 2023 zijn aangepast.

Vooruitlopend op wetgeving kunnen schoolbesturen en gemeente ook nu al gezamenlijk tot een samenhangend plan met een meerjarig karakter komen, zoals nu voorligt met dit MIHP PO+. In dit MIHP PO+ sorteren we voor op de voorgenomen wetswijziging.

2.3. Landelijke ontwikkelingen onderwijshuisvesting

BIJNA ENERGIE NEUTRALE GEBOUWEN (BENG)

Per 1 januari 2021 moeten alle nieuwe gebouwen in Nederland bijna energie neutrale gebouwen (BENG) zijn. Dit vloeit voort uit het Energieakkoord voor duurzame groei en uit de Europese richtlijn EPBD (Energy Performance of Buildings Directive). De BENG-eisen gelden alleen voor nieuwbouw.

ENERGIE NEUTRALE GEBOUWEN (ENG)

Daarnaast wordt landelijk gesproken over energie neutrale gebouwen (ENG). In de Sectorale routekaart voor verduurzaming van schoolgebouwen staan ambities voor de langere termijn. Deze komen overeen met de doelen in het klimaatakkoord voor Nederland van december 2018: in 2030 CO₂-uitstoot gedaald met 49% ten opzichte van 1990 en in 2050 CO₂-uitstoot gedaald met 95% ten opzichte van 1990 en aardgasvrij. Hoewel er nog geen sprake is van een verplichting om alle nieuwbouw volledig energie neutraal te maken, is het wel noodzakelijk om de doelstelling van het klimaatakkoord te halen.

INTERDEPARTEMENTAAL BELEIDSONDERZOEK NAAR ONDERWIJSHUISVESTING

In april 2021 heeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) "Een vak apart. Een toekomstbestendig onderwijshuisvestingsstel." aangeboden aan de Tweede Kamer. In dit IBO zijn de volgende conclusies getrokken:

- **Goede onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs, voor inclusief onderwijs en voor het ondersteunen van verschillende onderwijsconcepten.** Idealiter sluit het onderwijsgebouw zo goed mogelijk aan bij het onderwijsconcept van de specifieke school en ondersteunt het gebouw inclusief onderwijs. Goede onderwijshuisvesting draagt niet alleen bij aan de kwaliteit en inclusiviteit van het onderwijs zelf, maar ook aan de leefomgeving. Een goede school kan een wijk, buurt of dorp aantrekkelijker maken en versterken. Zeker als het gebouw ook inzetbaar is voor andere maatschappelijke doelen zoals cultuur, gezondheid of sport.
- **De kwaliteit van de schoolgebouwen blijft achter bij maatschappelijke verwachtingen en voldoet op plekken niet aan wettelijke eisen.** De kwaliteit van de huidige gebouwenvoorraad is onvoldoende. De gebouwenvoorraad is verouderd: Een deel van de schoolgebouwen voldoet niet aan de wettelijke eisen ten aanzien van ventilatie, terwijl een slecht binnenklimaat de leerprestaties en gezondheid van leerlingen en (onderwijs)personeel negatief beïnvloedt. Binnenklimaat is echter breder dan ventilatie en gaat bijvoorbeeld ook over CO₂-concentraties, temperatuur, fijnstof, geluid en (dag)licht. Verder bestaat steeds meer behoefte aan het huisvesten van meerdere voorzieningen onder één dak. Dat gaat bijvoorbeeld om onderwijs, kinderopvang, buitenschoolse opvang, bibliotheken, zorgvoorzieningen, sport en buurthuizen. Het vormen van integrale kindcentra (IKC's) of het samen onder één dak huisvesten van verschillende partijen blijkt enorm ingewikkeld en komt daardoor lastig van de grond, met name vanwege tegenstrijdige wet- en regelgeving en verschillende financieringsstromen.

- **In het huidige tempo worden de doelen met betrekking tot het klimaat niet gehaald.**
In het Klimaatakkoord is afgesproken dat al het maatschappelijk vastgoed, waaronder schoolgebouwen, een bijdrage moet leveren aan de nationale CO2-reductie doelstellingen. Voor het jaar 2030 geldt voorts nog een streefdoel, voor het jaar 2050 zal een wettelijke norm gelden. Vervanging, vernieuwing en verduurzaming komt op dit moment in een te laag tempo tot stand. Verschillende rapporten tonen aan dat in het huidige tempo de klimaatdoelstellingen voor onderwijshuisvesting niet worden behaald.
- **Het idee achter de decentralisatie van onderwijshuisvesting (sinds 1997 zijn gemeenten ervoor verantwoordelijk) is nog steeds logisch, maar bijsturing van het stelsel is nodig.**

Het rapport formuleert vier beleidspakketten die toezien op het aanpakken van de genoemde knelpunten:

- De basis op orde brengen: optimalisatie huidige stelsel met zes maatregelen.
- De verouderde gebouwenvoorraad aanpakken: stappenplan voor financiële impuls.
- De budgetten stroomlijnen: oormerken en eenduidige verantwoordelijkheden.
- Een centrale bouwcatalogus ontwikkelen: verstevigen kwaliteitsborging en versnellen bouw.

De vier beleidspakketten sluiten elkaar niet uit en kunnen (op elementen) onderling worden gecombineerd. Er zijn afhankelijkheden. Het beleidspakket 'Basis op orde' dient als fundament voor een verbeterd stelsel. Het aanpakken van de verouderde voorraad is noodzakelijk om de voorgestelde wijzigingen in de laatste twee pakketten te laten functioneren. Het probleem van de verouderde voorraad is namelijk niet direct opgelost als andere knelpunten worden aangepakt.

Het IBO is ter informatie naar de Tweede Kamer gestuurd. Een standpunt hierover zal door het volgende kabinet worden geformuleerd.

KWALITEITSKADER HUISVESTING 'BOUWEN AAN DE WERELD VAN MORGEN'

Kenniscentrum Ruimte OK heeft op verzoek van PO-Raad, VO-raad en VNG en met inbreng van huisvestingsprofessionals uit het onderwijs en van gemeenten een landelijk breed gedragen definitie van 'basiskwaliteit' van onderwijshuisvesting ontwikkeld. De laatste versie van dit kwaliteitskader huisvesting uit mei 2021 is onder de titel 'Bouwen aan de wereld van morgen' gepubliceerd (zie bijlage 2). Het kwaliteitskader huisvesting wordt periodiek geactualiseerd.

Het kwaliteitskader huisvesting vertrekt vanuit de kennis dat een goed onderwijsgebouw een positief effect heeft op het gedrag, welbevinden en leerproces van de leerlingen en leerkrachten die het gebouw dagelijks gebruiken. De kwaliteitscriteria zijn richtinggevend en geen norm. Ze komen voort uit praktijkervaringen en vragen aandacht voor zaken die niet door huidige wetgeving (bouwbesluit) worden ondervangen, maar die wel mede de kwaliteit van de huisvesting gedurende de gehele levensduur bepalen. Het kader kijkt daarmee verder dan de minimum Bouwbesluiteisen en breder dan de technische eisen ten aanzien van het binnenmilieu (onder meer het Programma van Eisen Frisse Scholen) en duurzaamheid (onder

meer het Klimaatakkoord). Het biedt daarmee een solide basis om te bouwen voor de toekomst.

Onderdeel van de kwaliteitscriteria is onder meer het uitgangspunt om energie neutrale gebouwen te realiseren. Dit past in de 'Energievisie van de gemeente Tilburg (2017)' om in 2045 klimaatneutraal te zijn.

De aanvullende eisen van het kwaliteitskader huisvesting, die verder gaan dan de normen uit het Bouwbesluit, zijn geclusterd in zeven thema's:

1. Energieneutraliteit;
2. Duurzaamheid;
3. Frisse scholen;
4. Exploitatie;
5. ICT;
6. Kwaliteit buitenruimte;
7. Overige kwaliteitseisen.

CONCLUSIE LANDELIJKE ONTWIKKELINGEN

De ambities met betrekking tot duurzaamheid en CO2-uitstoot verplichten gemeente en schoolbesturen eigenlijk om nu al grotere stappen te zetten dan wettelijk verplicht. Het realiseren van gebouwen op basis van de huidige wettelijke normen betekent dat afspraken in het kader van de 'Sectorale routekaart voor de verduurzaming van schoolgebouwen' (en dus het 'Klimaatakkoord voor Nederland van december 2018') niet behaald zullen worden en dat aanpassing van de pas gerealiseerde gebouwen noodzakelijk is. Ook vanuit de voorbeeldfunctie van gemeente en schoolbesturen is het bouwen van andere dan energie neutrale gebouwen ongewenst. Met het bouwen volgens het kwaliteitskader huisvesting voegen we daar ook nog eens inhoudelijke argumenten aan toe. Dit zijn gebouwen, die voldoen aan alle eisen die aan onderwijsgebouwen gesteld worden. Een breed scala aan deskundigen vanuit bouw en onderwijs heeft aan dit kader gewerkt. Dit sluit veel beter aan op de praktijk dan het bouwbesluit.

Vanuit de inhoud is de lijn duidelijk, maar de budgetten voor zowel gemeente als schoolbesturen groeien niet mee met de hogere kwaliteitseisen, die we aan schoolgebouwen willen stellen. Zowel gemeente als schoolbesturen moeten creatief zoeken naar mogelijkheden om dit te bekostigen, omdat de budgetten achterblijven bij de ontwikkelingen. Hoewel de nuancering van het investeringsverbod voor de schoolbesturen op handen is, is dat nog geen realiteit.



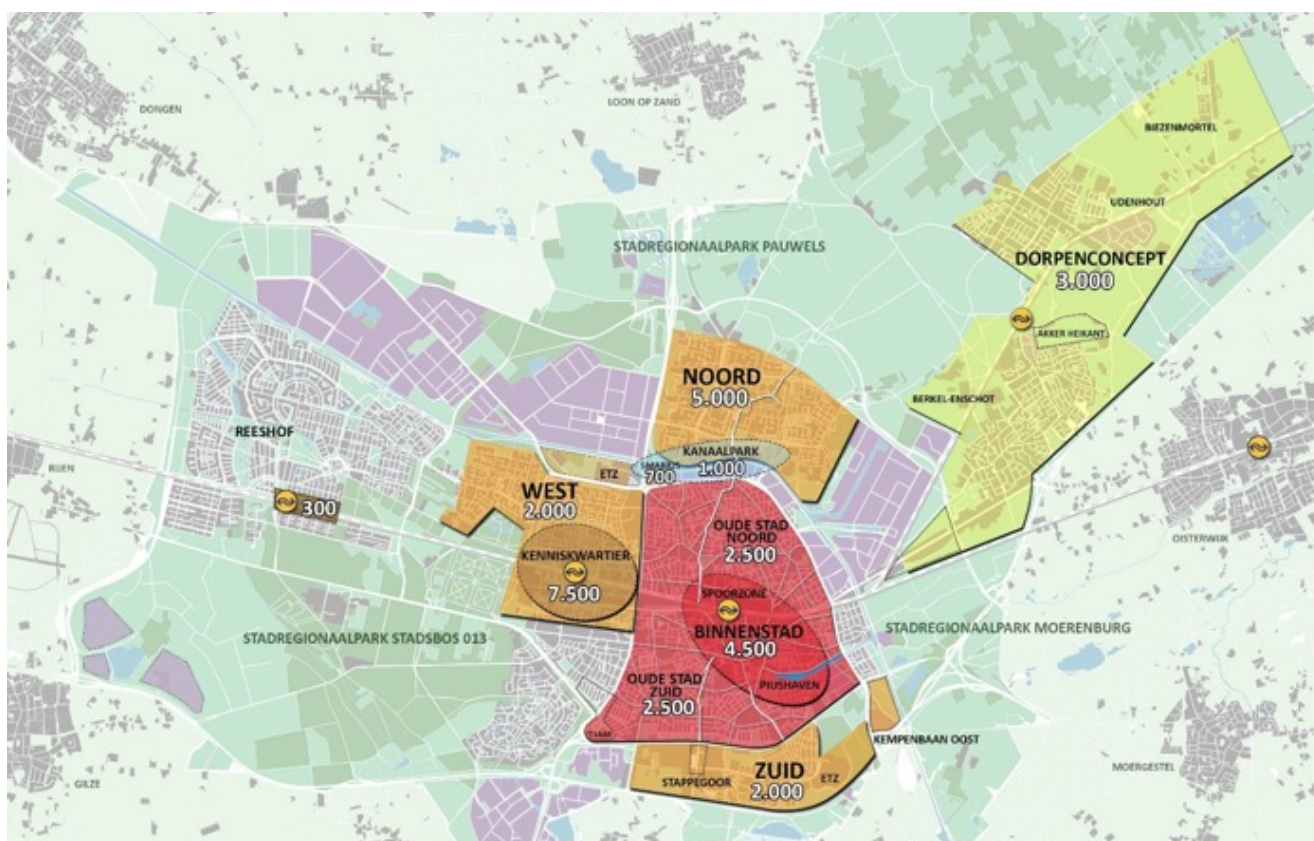
3. STEDELIJKE ONTWIKKELINGSSTRATEGIE WONEN

Recentelijk is de update van de 'Stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen' vastgesteld. De gemeente Tilburg staat de komende jaren voor een urgente woningbouwopgave. In Tilburg gaat het op basis van de provinciale prognoses tot 2040 om minimaal 25.000 woningen. De grootste groei vindt waarschijnlijk plaats in de periode tot 2030. We hebben dan in totaal 15.000 woningen nodig.

Voor de woningbouwopgave wordt met name naar de bestaande stad gekeken. Er worden voor de woningbouwopgave drie categorieën verstedelijking onderscheiden:

- Binnenstedelijke verdichting in het dynamisch binnenstedelijk kerngebied
- Differentiatie in woningaanbod in met name de wijken West, Noord en Zuid
- Ontwikkeling van de dorpen

De potentiële locaties voor woningbouw zijn weergegeven in de volgende figuur. In dit stadium is dat nog vrij abstract; het zijn grove inschattingen per wijk of stadsdeel.



bron: Update stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen, september 2021

GEVOLGEN WONINGBOUWSTRATEGIE VOOR BEHOEFTE AAN ONDERWIJS

De woningbouwopgave in de stad gaat de komende jaren zorgen voor een toenemende behoefte aan onderwijshuisvesting in de stad. De ontwikkelingsstrategie wonen vormt een belangrijke bouwsteen voor onze planvorming van uitbreiding en/of nieuwbouw van onderwijsvoorzieningen in de stad.

Op dit moment is nog onduidelijk hoe en waar de woningbouwplannen de komende jaren effect gaan hebben op de behoefte aan onderwijs-huisvesting. Hiervoor zijn de plannen nog te abstract. Het is echter wel van belang om tijdig in te spelen op nieuwe ontwikkelingen.

De uitdaging is om de komende jaren voldoende ruimte voor onderwijs beschikbaar te hebben en te houden om ook in toekomst te kunnen blijven voldoen aan de behoefte aan onderwijshuisvesting. Onderwijs is immers slechts een van de vele ruimtevragers in de stad en die ruimte wordt de komende jaren steeds schaarser. De behoefte aan extra woningen in de gemeente betekent niet alleen een grote ruimtevrage vanuit wonen, maar een (ruimte)vraag naar werklocaties, mobiliteit, energieopwekking en landschap- en natuurontwikkeling in en rond de stad. Ook kan het tot intensiever gebruik of uitbreiding van (maatschappelijke) voorzieningen leiden. Dit vraagt om nieuwe creatieve oplossingen en voldoende aandacht voor onderwijs bij de planontwikkeling van publieke en private partijen.

De komende jaren moeten we terughoudend zijn in het afstoten van eventueel vrijkomende onderwijslocaties. We hebben behoefte aan een strategische ruimtereservering voor onderwijs om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen. Daarnaast moeten we binnen gebiedsontwikkelingen actief op zoek naar locaties waar (op termijn) onderwijsvoorzieningen kunnen worden gerealiseerd. Dit maakt onderdeel uit van de integrale ruimtelijke opgave van de gemeente Tilburg bij gebiedsontwikkeling.



foto: Maria van der Heyden

4. UITGANGSPUNTEN MIHP PO+

Goede onderwijshuisvesting is een randvoorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs, inclusief onderwijs en het ondersteunen van verschillende onderwijsconcepten. De basis op orde betekent kwalitatief goede en voldoende onderwijshuisvesting met een goede spreiding over de stad. Hierbij streven we naar multifunctioneel inzetbare gebouwen, flexibel en duurzaam, die niet alleen ondersteuning bieden aan het leerproces van scholen, maar ook passen in het bredere gebiedsgerichte beleid van de gemeente om samenhangende combinaties van maatschappelijke voorzieningen in buurten en wijken te realiseren.

Gemeente en schoolbesturen hebben daarin hetzelfde belang, namelijk een passende huisvesting voor onderwijs, waar mogelijk in IKC's, zodat samenwerking in een doorgaande lijn gemakkelijker wordt. Zoals in het vorige hoofdstuk is aangegeven heeft elke partij daarin wel een eigen rol en verantwoordelijkheid.

De wetgever heeft de zorg voor huisvesting van het onderwijs bij de gemeente neergelegd en de exploitatie en onderhoud ervan bij de schoolbesturen. Kinderopvangorganisaties hebben als marktpartij een geheel eigen verantwoordelijkheid voor huisvesting. De verschillende rollen en verantwoordelijkheden raken elkaar steeds vaker, zeker in het licht van de vorming van IKC's. Dit maakt samenwerking noodzakelijk.

Om recht te doen aan die betrokkenheid en gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben gemeente en schoolbesturen een gezamenlijke visie op de onderwijshuisvesting geformuleerd:

We zorgen gezamenlijk, elk vanuit onze eigen rol en verantwoordelijkheid, voor voldoende, kwalitatief goede huisvesting voor het primair onderwijs, die bijdraagt aan het realiseren van de Tilburgse onderwijsambities.

Deze gezamenlijke visie wordt hierna op de verschillende thema's van onderwijshuisvesting nader uitgewerkt: **dekkend aanbod, kwaliteit, bekostiging en voorzieningen en procedures**. We sluiten af met een paragraaf over periodieke herijking van het MIHP PO+.

4.1. Dekkend aanbod

Om een dekkend aanbod te realiseren is het belangrijk goed na te denken over schaalgrootte. In Tilburg wordt het aanbod georganiseerd op wijkniveau ("In de buurt gebeurt het"). Per wijk wordt maatwerk geleverd, passend bij de sociale structuur en de specifieke vraagstukken binnen die wijk. De organisaties die actief zijn in de wijk creëren gezamenlijk het aanbod.

Dit vraagt van schoolbesturen en andere relevante partners in de wijk dat ze samen en proactief bedenken hoe ze de beschikbare capaciteit optimaal kunnen benutten. Wat is de optimale grootte

van de school? Hoeveel ruimte is nodig voor andere maatschappelijk functies? Op basis hiervan ontwikkelen de schoolbesturen samen per wijk een aannamebeleid voor hun scholen.

Idealiter wordt als gevolg van het aannamebeleid voorkomen dat scholen bij groei een deel van de leerlingen moeten onderbrengen bij scholen in de omgeving, waar nog wel ruimte (leegstand) is. Voor het verwijzen naar leegstand in een andere school volgen we de regels van de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016'.

BEHOEFTE BEPALING (SPECIAAL) BASISONDERWIJS

De benodigde capaciteit van het regulier basisonderwijs stellen we per wijk vast, waarbij rekening wordt gehouden met bestaande leerlingstromen (binnen en tussen wijken). Als de belangstelling voor specifieke scholen sterk toe- of afneemt, stemmen schoolbesturen onderling de verdeling van de bestaande capaciteit af. Schoolbesturen nemen maatregelen om ongewenste groei van scholen ten koste van andere scholen te voorkomen. Schoolbesturen maken hierover aansluitend op het MIHP PO+ bindende afspraken over optimale schoolgroottes. Uitbreiding van de capaciteit vindt pas plaats als er aantoonbaar te weinig capaciteit is/ontstaat voor de leerlingen in een wijk.

Voor de bepaling van de ruimtebehoefte gelden de normen zoals ze in de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016' zijn opgenomen. Deze normen sluiten aan bij de landelijk gehanteerde normen en worden breed als passend ervaren. Voor de capaciteit van bestaande gebouwen wordt uitgegaan van de normatieve capaciteit, zoals die bij het vaststellen van de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016', in gezamenlijkheid is bepaald met inachtneming van de wijzigingen daarop in de jaren na 2016. Zowel de ruimtebehoefte als de capaciteit zijn opgenomen in bijlage 1.

BEWEGINGSONDERWIJS

Ook de behoefte aan accommodaties voor bewegingsonderwijs brengen we per wijk in beeld, waarbij expliciet wordt gekeken naar de afstand tussen de school en de accommodatie. Ook hiervoor wordt aangesloten bij de normen uit de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016'. Daarnaast wordt de behoefte zo veel mogelijk gekoppeld aan de behoefte vanuit de sport.

PASSEND ONDERWIJS

De lokale ontwikkelingen rond passend onderwijs betekenen dat het MIHP PO+ voor de korte termijn geen rekening hoeft te houden met een grote overgang van leerlingen vanuit het speciaal basisonderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs naar het regulier basisonderwijs. In hoeverre en hoe die overgang in de toekomst zal plaatsvinden, is nu niet in te schatten. Daarom moet bij nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie rekening worden gehouden met de

mogelijkheid om extra spreekruimten te realiseren en ruimten waarin kleinere groepen leerlingen ondersteuning kunnen ontvangen. Een meer flexibel inzetbaar gebouw dus, in plaats van een gebouw met alleen klaslokalen. Een gebouw dat in de toekomst gemakkelijk in omvang of indeling kan worden aangepast.

INTEGRALE KINDCENTRA

Uitgangspunt is dat we alleen nog IKC's realiseren en geen "stand-alone" schoolgebouwen meer. Wat de omvang van de centra is en welke partijen betrokken worden, is afhankelijk van de behoeften en wensen op die locatie. Stelregel is dat de schoolbesturen bij MIHP-ontwikkelingen tijdig de mogelijkheden van de vorming van IKC's onderzoeken, op zoek gaan de meest geschikte samenwerkingspartners en samenwerkingsafspraken vastleggen. Zo vormen zij duurzame constructies voor de toekomst.

Op veel schoollocaties in Tilburg is inmiddels al sprake van gezamenlijke huisvesting van onderwijs en opvang en/of zorg, ofwel in het schoolgebouw zelf of in de vorm van een kindercampus. In 2016 hebben schoolbesturen en gemeente de notitie 'huur en medegebruik schoolgebouwen' vastgesteld (zie bijlage 4). In deze notitie staan uniforme, sluitende afspraken met schoolbesturen over het verhuuren of in medegebruik geven van ruimte in schoolgebouwen in de gemeente Tilburg aan samenwerkingspartners. Samenwerkingspartners hebben hierdoor zekerheid gekregen over het gebruik van ruimte in de schoolgebouwen. Uitgangspunt hierbij is dat scholen alléén vorderen van opvang of zorg als dit niet ten koste gaat van de samenwerking tussen partijen.

Onderdeel van de notitie is een gemeentebrede afspraak over de hoogte van de huurprijs die een opvangorganisatie betaalt voor het gebruik van hun vierkante meters. Die is op alle locaties binnen de kindcentra hetzelfde. Zo verstoort de gemeente de markt niet (Wet Markt & Overheid).

(VOORTGEZET) SPECIAAL ONDERWIJS

Daar waar bij regulier basisonderwijs en speciale scholen voor basisonderwijs de ruimtebehoefte redelijk goed te voorspellen is via prognosemodellen, is dat bij (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO veel minder. Ten eerste heeft passend onderwijs nog niet geleid tot een afname van het aantal leerlingen in het (V) SO. Sterker nog, we zien de laatste jaren een forse stijging van het aantal leerlingen in het (V) SO. Een groot deel van deze leerlingen is door hun situatie aangewezen op dit soort onderwijs. Maar een heel beperkt deel van de leerlingen kan met begeleiding of voorzieningen terecht in het regulier basisonderwijs. Ten tweede hebben schommelingen in de leerlingstromen veel grotere gevolgen in het (V)SO, omdat de klassen veel kleiner zijn. Verschillen in leerlingstromen hebben daardoor een grotere invloed op de ruimtebehoefte. En ten derde zijn er veel minder scholen. Binnen de scholen voor regulier basisonderwijs en de SBO's kunnen wijzigingen in leerlingstromen onderling opgevangen worden. Doordat in het (V)SO vaak regionaal maar één of twee scholen geschikt zijn voor leerlingen, is onderling schuiven met leerlingen vrijwel niet aan de orde.

Dit leidt ertoe dat het (V)SO moeilijk vooruit kan kijken, eigenlijk is 4 jaar maar haalbaar. Voor het MIHP PO+ zal dus rekening moeten worden gehouden met deze onzekerheid.

Bovenstaande redenen, zij het op een iets andere manier, hebben ook invloed op het definiëren van normen voor het bepalen van de benodigde huisvestingscapaciteit. De leerlingenstroom varieert namelijk niet alleen in omvang, maar ook in samenstelling. En juist bij het (V) SO is het belangrijk dat de huisvestingscapaciteit aansluit bij de aanwezige leerlingen. Door de invoering van het passend onderwijs is er een discrepantie ontstaan in de "labeling" van leerlingen. De manier waarop leerlingen in het passend onderwijs worden benoemd, past niet op de wijze van benoeming in de onderwijshuisvesting. We stellen daarom voor aansluiting te zoeken bij het onlangs gepresenteerde kwaliteitskader huisvesting 'Bouwen voor de wereld van morgen'. Die neemt de normen uit de VNG-modelverordening onderwijs-huisvesting (november 2020) als basis, maar biedt ook ruimte om dit in onderling overleg aan te passen aan de leerlingen die aangewezen zijn op het gebouw. Zo is maatwerk mogelijk.

4.2. Kwaliteit

Onderwijs komt het best tot zijn recht in kwalitatief goede gebouwen die de onderwijsvisie van de school ondersteunen. Omdat het gebouw de ruimte en mogelijkheden biedt en omdat de kwaliteit van het gebouw zo hoog is dat de kosten voor de exploitatie niet ten koste hoeven gaan van de middelen die voor het geven van onderwijs nodig zijn. Iedereen is er dus bij gebaat dat we ons onderwijsgebouwenbestand op een zo hoog mogelijk niveau hebben en houden. Gezien hun gedeelde verantwoordelijkheid hebben schoolbesturen en gemeente hierin beiden een taak.

KWALITEITSKADER HUISVESTING 'BOUWEN VOOR DE WERELD VAN MORGEN'

Zoals in paragraaf 2.3 staat beschreven heeft Kenniscentrum Ruimte OK een landelijk breed gedragen definitie van 'basiskwaliteit' van onderwijshuisvesting ontwikkeld. De wijze waarop dit kader is ontwikkeld en de combinatie van bruikbaarheid, wetgeving en techniek, maakt dat het kwaliteitskader huisvesting een solide basis is om te bouwen voor de toekomst. Het kwaliteitskader huisvesting geeft criteria voor beleving (architectonische criteria voor exterieur en interieur), gebruik (functionele criteria voor locatie en ruimten) en techniek (technische criteria voor binnenmilieu en exploitatie).

Uitgangspunt voor de kwaliteit van onze schoolgebouwen en gymzalen zijn de kwaliteitscriteria van het kwaliteitskader. Concreet betekent dit een plus op de wettelijk verplichte eisen, in onder meer energie (energie neutraal in plaats van bijna energie neutraal), flexibiliteit en gebruik van duurzame materialen.

Voor de accommodaties voor het bewegingsonderwijs geldt dat wij in geval van nieuwbouw gymzalen realiseren met een minimaal netto sportvloeroppervlak van 14x22 meter. Dit komt overeen met de richtlijnen van de KVLO (Koninklijke Vereniging voor Lichamelijke Opvoeding). Dit is groter dan de standaardafmetingen van een gymzaal in het kader van onze verordening (netto sportvloeroppervlak 12x21 meter). Een grotere gymzaal is niet alleen goed voor het bewegingsonderwijs van scholen, maar maakt deze ook meer geschikt voor het sporten na schooltijd. Aanvullend daarop staan we bij nieuwbouw open voor een verkenning naar het realiseren van andersoortige accommodaties voor sport en bewegen (bijvoorbeeld een beweegbox) of een meer multifunctioneel te gebruiken voorziening in plaats van de standaard gymzaal.

4.3. Bekostiging

De gemeente krijgt via het gemeentefonds (niet geoormerkte) middelen voor haar taken in onderwijshuisvesting en schoolbesturen krijgen in hun bekostiging middelen voor de taken die bij hen zijn ondergebracht (Materiele Instandhoudingsvergoeding schoolgebouwen).

De bekostiging van (vervangende) nieuwbouw vindt nu plaats op basis van normbedragen in de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016'. De bedragen uit deze verordening worden jaarlijks geïndexeerd naar het prijspeil van dat moment,

Aanpassing normbedragen aan kwaliteitskader huisvesting
In dit MIHP is een hogere ambitie beschreven ten aanzien van de kwaliteit van schoolgebouwen: kwaliteitskader huisvesting in plaats van wettelijk minimum verordening voorziening huisvesting onderwijs. Dit heeft tot gevolg dat de financiële normen zoals opgenomen in de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016' niet toereikend zijn om de ambitie te realiseren.

Het kwaliteitskader huisvesting bevat een berekening van de normbedragen die nodig zijn om gebouwen volgens het kwaliteitskader huisvesting te realiseren. Dit normbedrag is voor het primair onderwijs 19% hoger dan de normbedragen die zijn opgenomen in onze verordening.

OVERZICHT STICHTINGSKOSTEN PER M2*	
Bouwbesluit (BENG)	€ 2.320
VNG-adviesnorm verordening	€ 2.573
Kwaliteitskader huisvesting (ENG)	€ 3.062 (+19% tov VNG)

GEZAMENLIJKE FINANCIERING

Het realiseren van gebouwen volgens het kwaliteitskader huisvesting is een gezamenlijke ambitie van gemeente en schoolbesturen. In die zin is een gezamenlijke bekostiging van die ambitie ook wenselijk en logisch. Bovendien levert een deel van de plus van deze ambitie ook winst op in de exploitatie: de hogere ambitie zit hem vooral in exploitatiegevoelige zaken, zoals energiegebruik (geen/minder energielasten) en duurzaamheid (minder onderhoud).

Formeel is het voor schoolbesturen nog wettelijk verboden rijksmiddelen te besteden aan uitbreiding of nieuwbouw van schoolgebouwen. Deze verplichting staat op de nominatie om versoepeld te worden, maar geldt momenteel nog wel. Toch hebben schoolbesturen ook nu mogelijkheden om te investeren in de kwaliteit van het gebouw. Het gaat dan om aanvullende investeringen boven op het niveau van het Bouwbesluit, met name investeringen met het oog op duurzaamheid. Het schoolbestuur mag wél middelen investeren in gebouwen om bijvoorbeeld een lager energieverbruik of beter binnenklimaat te realiseren. Voorwaarde is dat dit goed wordt onderbouwd en de investeringen zich redelijkerwijs verhouden tot het eigen vermogen van het schoolbestuur en de tijd waarin de investering zichzelf terugverdient (twintig jaar).

We hanteren het uitgangspunt dat schoolbesturen en gemeente elk de helft van de meerkosten van ons hogere ambitieniveau bijdragen bij alle investeringen. Uit de TCO-berekening (Total Cost of Owner-

ship), die we door een onafhankelijk bureau hebben laten opstellen (zie bijlage 3), blijkt dat dat deze afspraak (theoretisch) haalbaar moet zijn. De gevraagde investering is ruim binnen 20 jaar terug te verdienen.

In de praktijk komt de theoretische berekende situatie nooit precies zo voor. Zolang de financiën voor onderwijshuisvesting beperkt zijn en de wetswijziging niet is doorgevoerd, zullen we elk bouwproject moeten onderbouwen met een businesscase om de haalbaarheid aan beide kanten te beargumenteren.

BEKOSTIGING GYMZALEN

Voor de gymzalen sluiten we aan bij de afspraken in het kader van het MIHP voor het voortgezet onderwijs. Dat betekent € 1.492.420 voor nieuwbouw van een grotere gymzaal. Daarnaast sluiten we voor de (eerste) inrichting van nieuwe gymzalen aan bij de richtlijnen van de KVLO (norm € 90.000). De investering voor de gymzalen komt geheel voor rekening van de gemeente, op grond van de verantwoordelijkheid voor de bekostiging van bewegingsonderwijs.

INTEGRALE KINDCENTRA

Investeringen in ruimten voor andere gebruikers dan het onderwijs moeten altijd volledig bekostigd worden door de gebruikers ervan, door mee-investeren of door een kostendekkende huur. Uitgangspunt is dat de kinderopvang- en/of zorgpartner in principe zelf risicodragend investeert in het realiseren van de benodigde vierkante meters niet-onderwijsruimte in of bij schoolgebouwen. In voorkomende gevallen is de gemeente bereid zelf risicodragend te investeren in het realiseren van niet-onderwijsruimte, daar waar de markt niet in staat is zelf te investeren of in specifieke wijken het risico te groot acht. De gemeente maakt voor ieder bouwproject een zelfstandige afweging.

Als de gemeente zelf investeert in niet-onderwijsruimte, dan moeten de gemeentelijke jaarlijkse lasten als gevolg van de investering worden gedekt door jaarlijkse huurinkomsten. De opvang- of zorgorganisatie betaalt in dat geval via het schoolbestuur aan de gemeente een jaarlijkse kostendekkende huurvergoeding op basis van een langjarige huurovereenkomst (minimaal 10 jaar). Deze huurvergoeding kan hoger zijn dan het huurtarief van de gemeentebrede afspraken voor huur van onderwijsruimte, zoals vastgelegd in de notitie huur en medegebruik schoolgebouwen.

Het schoolbestuur legt de afspraken over de huurvergoeding en het ruimtegebruik vast in een overeenkomst met de huurder en legt deze conceptovereenkomst voor aan de gemeente. Die stemt schriftelijk in met de overeenkomst, waardoor een tripartiete overeenkomst ontstaat. Het sluiten van deze overeenkomst is voorwaarde voor het doen van investeringen.

INDEXERING

In de 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Tilburg 2016' is opgenomen dat voor de jaarlijkse indexering het VNG-advies gevolgd wordt. Voor het MIHP PO+ spreken we af dat we dit blijven doen. Daarbij houden we er rekening mee dat de gemeente Tilburg voor dit MIHP een hogere kwaliteitsnorm hanteert dan waar de VNG op dit moment rekening mee houdt. Dit betekent dat we alleen de jaarlijkse indexering van de bouwkosten volgen en niet automatisch de verhogingen als gevolg van verhoging van de kwaliteit. Deze laatste zullen we toetsen aan ons lokale kwaliteitsniveau alvorens we besluiten tot wel of niet toepassen.

LANDELIJKE DISCUSSIE

Landelijk is al geruime tijd een discussie gaande over de hoogte van de middelen die gemeente en schoolbesturen ontvangen. Diverse onderzoeken hebben aangetoond dat deze aan zowel de zijde van de gemeente als aan de zijde van de schoolbesturen onvoldoende zijn om de huidige wettelijke taken naar behoren uit te voeren. De discussie geeft echter nog steeds geen zicht op verruiming van de middelen. Mocht dit in de nabije toekomst nog veranderen, dan kan het MIHP PO+, indien nodig, hierop aangepast worden.

4.4. Voorzieningen en procedures

Ons uitgangspunt is dat schoolgebouwen van 40 jaar of ouder in principe in aanmerking komen voor een investering in onderwijs-huisvesting. Op dat moment beoordelen we, via een onafhankelijke scan, of er iets met een schoolgebouw moet gebeuren en wat dan. We onderscheiden drie mogelijke maatregelen:

- Vervangende nieuwbouw
- Vernieuwbouw (levensduurverlenging van 40 jaar)
- Renovatie (levensduurverlenging van 20 jaar)

VERVANGENDE NIEUWBOUW

In het geval van vervangende nieuwbouw wordt het bestaande schoolgebouw vervangen door een toekomstbestendig, passend gebouw conform het kwaliteitskader huisvesting.

VERNIEUWBOUW

Van vernieuwbouw is sprake als een gebouw kan worden opgewaardeerd naar een niveau, waarbij het kwaliteitskader huisvesting grotendeels kan worden gerealiseerd (vergelijkbaar met nieuwbouw). Daarmee wordt ook de levensduur van het gebouw verlengd met 40 jaar. Er kunnen omstandigheden zijn om af te wijken van deze uitgangspunten, bijvoorbeeld als de eisen uit het kwaliteitskader huisvesting technisch niet haalbaar zijn. Deze haalbaarheid wordt situationeel vastgesteld op basis van een technische schouw, waarbij de richtlijn is dat de bijbehorende investeringen maximaal 75% van onze norm voor nieuwbouw mogen bedragen. Dan wordt beoordeeld of alsnog vervangende nieuwbouw nodig is of dat in eerste instantie wordt volstaan met renovatie in afwachting van nieuwbouw op termijn.

RENOVATIE

We spreken van renovatie als een gebouw wordt opgewaardeerd waardoor een levensduurverlenging van 20 jaar kan worden bereikt. Voor schoolgebouwen die ná een geplande nieuwbouw of een nieuwbouw in de afgelopen jaren in de toekomst gerenoveerd gaan worden, is waarschijnlijk geen forse investering nodig om het gebouw in de toekomst op het gewenste niveau te houden. In dat geval gaan we uit van het 40-60 jarenmodel: na 40 jaar een renovatie voor 20 jaar (op niveau houden) tot het moment dat het gebouw 60 jaar oud is.

WERKWIJZE BIJ HET BEPALEN VAN EEN PASSENDE MAATREGEL

Om te bepalen welke maatregel passend is, hanteren we de volgende werkwijze:

Stap 1

Quick scan met twee vragen over wat het gebouw nodig heeft:

- Kan het schoolgebouw (met aanpassingen) in de toekomst

nog voldoen aan de eisen van modern onderwijs?

- Is de ambitie kwaliteitskader huisvesting haalbaar, passend binnen de investeringsnorm 75% van nieuwbouw?

Stap 2

Ja > dan vernieuwbouw voor 40 jaar, tenzij er omstandigheden zijn om daarvan af te wijken (spreiding, capaciteit gebouw, locatie);

Nee > dan renovatie voor 20 jaar tegen een lagere ambitie, dan wel vervangende nieuwbouw afhankelijk van wat op dat moment de beste optie is.

Stap 3

In overleg bepalen van de mate van vernieuwbouw/renovatie, dan wel de keuze voor vervangende nieuwbouw.

NIEUWBOUW OF UITBREIDING

Wanneer de ruimtebehoefte van een school te groot wordt voor het bestaande gebouw, kijken we in eerste instantie of er ruimte is in andere schoolgebouwen binnen de verwijsafstand uit de verordening. Als er geen ruimte is kijken we naar uitbreiding van het schoolgebouw of naar de mogelijkheden om een extra schoolgebouw neer te zetten, bijvoorbeeld in het kader van stadsontwikkeling. Zowel uitbreidingen als nieuwbouw worden gebouwd conform het kwaliteitskader huisvesting.

BEWEGINGSONDERWIJS

Voor accommodaties voor bewegingsonderwijs geldt eveneens het kwaliteitskader huisvesting. Voor zover de accommodaties “los” staan, wordt de noodzaak tot vervanging zelfstandig bekeken. Accommodaties die in of naast een schoolgebouw staan, worden in principe meegenomen in het traject rond dat schoolgebouw. Om multifunctionaliteit te stimuleren en mogelijk te maken, is bij het realiseren van nieuwe accommodaties voor bewegingsonderwijs de KVLO-norm leidend (grotere en dus breder bruikbare sportzaal dan volgens de verordening).

VERDUURZAMING BESTAANDE GEBOUWEN

Op dit moment hebben we verduurzaming van de bestaande onderwijshuisvesting, de gebouwen die gebouwd zijn vanaf 2000, buiten de scope van dit MIHP gelaten. Dit is een bewuste keuze. Deze gebouwen vragen, gezien de huidige, wettelijke regelingen en financiële kaders, om een apart traject. Dit traject willen we in de nabije toekomst gezamenlijk oppakken, maar we wachten daarvoor eerst de aangekondigde wetwijzigingen af.

4.5. Periodieke herijking

In dit MIHP PO+ kijken we zestien jaar vooruit. We nemen nu bekende ontwikkelingen mee, maar gedurende de looptijd van het MIHP zullen zich ongetwijfeld allerlei ontwikkelingen voordoen die het MIHP beïnvloeden.

We spreken af het MIHP PO+ iedere 4 jaar te herijken of zo veel eerder als nodig. Maar hechten we aan wel aan een planning over een langere termijn omdat deze duidelijkheid biedt over de prioriteiten en er geïnvesteerd kan worden in planontwikkeling en kwaliteit. Als we vasthouden aan de in dit MIHP PO+ opgenomen ambities van gemeente en scholen ten aanzien van IKC vorming, passend onderwijs, klimaatneutraal bouwen zijn diverse scenario's denkbaar.

De belangrijkste ontwikkelingen die kunnen leiden tot een vertraging of versnelling van de voorgelegde planning zijn:

- extreme ontwikkeling van bouwkosten
- gewijzigde planvorming op grond van nieuwe (beleidsmatige) inzichten
- de financiering vanuit de rijksoverheid richting gemeenten en scholen
- de wettelijke bepalingen waar scholen en gemeenten aan gebonden zijn
- de voortgang van de gebiedsontwikkeling in de stad

Met het MIHP PO+ in de hand kunnen we deze toekomstige ontwikkelingen echter beter gezamenlijk duiden en in lopend huisvestingsbeleid verwerken.



foto: Maria van der Heyden

5. UITWERKING PER WIJK

5.1. Inleiding

In het MIHP PO+ traject hebben we vele relevante gegevens verzameld, die van invloed zijn op de scholen. Deze informatie hebben we in bijlage 1 verzameld en per wijk weergegeven.

In bijlage 1 vindt u de onderliggende gegevens per wijk die leiden tot de conclusies:

- het karakter van de wijk
- de stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen, inclusief concrete ontwikkelingen
- overzicht voorzieningen onderwijs
- ontwikkeling leerlingenaantallen
- gebouwscan
- leerlingstromen (schooljaar 20/21)
- overzicht voorzieningen bewegingsonderwijs

In dit hoofdstuk beperken we ons tot een overzicht van alle voorzieningen per wijk, de conclusies en de prioriteiten met betrekking tot het MIHP PO+.



5.2. Noord



Tilburg Noord is een typische naoorlogse uitbreidingswijk. In de meeste buurten wonen mensen met verschillende inkomens en uiteenlopende leefstijlen dicht bij elkaar. Toch is dit niet overal in dezelfde gradatie het geval. Vooral in Stokhasselt Zuid valt op dat de diversiteit van inkomens laag is, omdat hier vooral mensen met een relatief hoger inkomen naast elkaar wonen. In het kader van de 'Stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen' ziet de gemeente kansen om het woningaanbod in Tilburg Noord door het toevoegen van woningen meer divers te maken. Doelstelling is om door verdichting en transformatie in Tilburg Noord tot 2040 zo'n 5.000 woningen toe te voegen. In de buurt Stokhasselt/Vlashof wordt op dit moment gewerkt aan de PACT-aanpak (People Acting in Community Together).

De basisscholen, accommodaties voor bewegingsonderwijs en kinderopvangvoorzieningen zijn op zich goed verdeeld over de wijk. Voor een optimale spreiding missen we een onderwijsvoorziening in het gebied ten zuiden van de Heikantlaan. Veel kinderen (76%) gaan binnen de wijk naar school, maar er is ook trek (13%) naar de reguliere basisscholen buiten de wijk, voornamelijk naar Tiliander, Jan Ligthart Rendierhof en De Stappen. We zien een toenemende belangstelling voor het islamitisch onderwijs van basisschool Aboe el-Chayr. Het leerlingenaantal van deze school stijgt, hetgeen op termijn huisvestingsproblemen kan opleveren. Hier moeten we in onze planvorming rekening mee houden. Naar het SBO gaat 6% van de kinderen en naar het SO 4%. Vrijwel alle leerlingen van de scholen in Noord komen uit Noord. Er zijn kleine verschillen, maar alle scholen zijn stevig verbonden met de wijk. De meeste leerlingen van SBO Noorderlicht komen uit Noord, Oud-Noord en de dorpen. Dat is qua ligging ook de meest logische populatie.

In de periode 2003 – 2010 zijn alle schoolgebouwen van de basisscholen (incl. SBO Noorderlicht) in Tilburg Noord reeds vervangen door nieuwbouw. Hierdoor is in dit gebied sprake van een beperkte vervangingsopgave. Het toevoegen van 5000 woningen in Tilburg

Noord en de plannen voor woningbouw in de Kanaalzone (inclusief de Smariuskade) hebben echter wel gevolgen voor de behoefte aan uitbreiding van onderwijs- en kindvoorzieningen in dit deel van de stad.

PRIORITEITEN

Noord

Vanwege de geplande woningbouwontwikkelingen in Tilburg Noord en de Kanaalzone, inclusief Smariuskade is in Noord op korte termijn een extra kindcentrum (basisschool en kinderopvang) nodig. Op de middellange termijn voorzien wij de noodzaak voor uitbreiding met een tweede kindcentrum in het gebied. De bestaande basisscholen hebben onvoldoende ruimte om de leerlingengroei als gevolg van de woningbouw-ontwikkeling op te vangen. Bovendien liggen de bestaande scholen te decentraal ten opzichte van bijvoorbeeld de Smariuskade. Er ligt een uitdaging om in of nabij de geplande woningbouwontwikkelingen voldoende ruimte te vinden voor de nieuwe kindcentra.

De Lichtenbergh

Op het schoolplein van de school staan nog twee semipermanente lokalen. Omdat deze capaciteit blijvend nodig is voor het onderwijs van de school worden de semipermanente lokalen vervangen door een permanente uitbreiding. De vervanging wordt gecombineerd met de vervanging van de naast de school gelegen gymzaal (Donizettistraat).

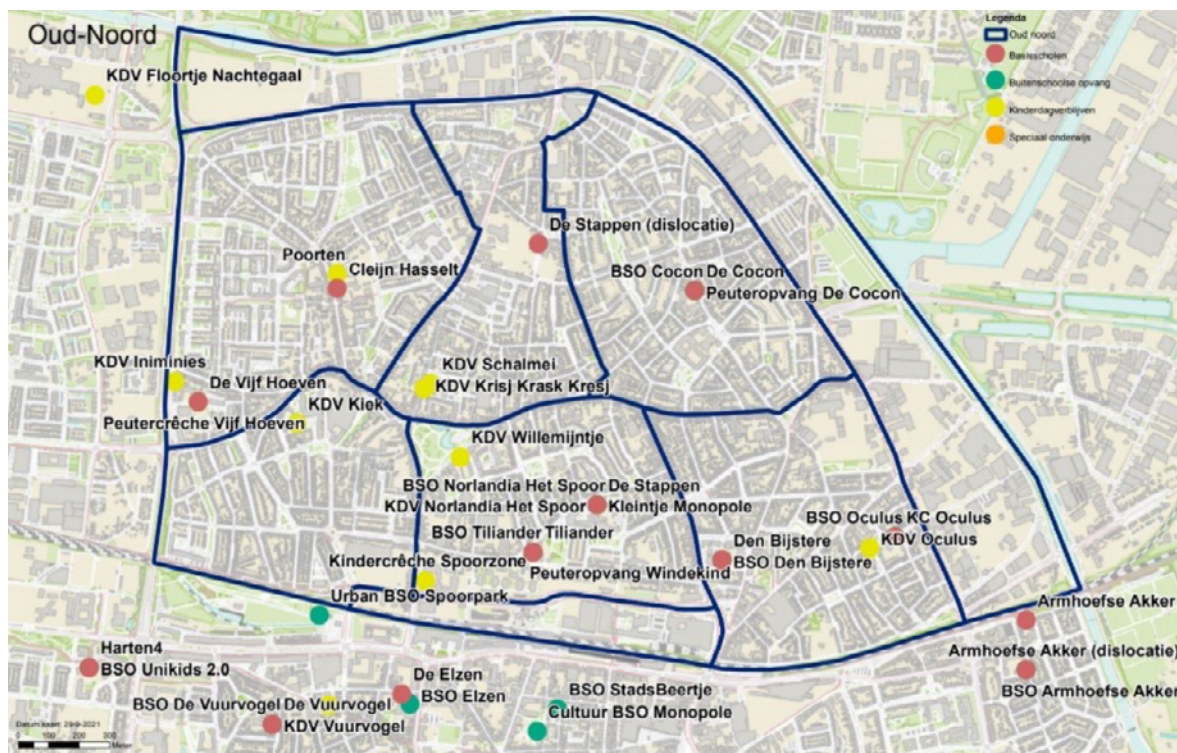
Gymzaal De Vlashof

De bouwkundige staat van deze gymzaal (Sibeliussstraat) is dusdanig dat deze binnen vijf jaar vervangen moet worden. Vervanging wordt gepland na de vervanging van de gymzaal van de Lichtenbergh.

Gymzaal Hazennest

In het kader van de vervanging van de gymzalen in Tilburg Noord staat vervanging van deze gymzaal (Verhulstlaan) in de fasering als laatste gepland. Deze gymzaal wordt na 2025 vervangen.

5.3. Oud-Noord



OVERZICHT SCHOLEN EN KINDeropvang

Oud-Noord bestaat uit 6 buurten met er bovenlangs de Kanaalzone. De wijk is zeker gevarieerd: meer dan op andere plekken in Tilburg wonen veel mensen met verschillende leefstijlen naast elkaar. De diversiteit van inkomens is redelijk gemiddeld, hoewel deze nogal verschilt per buurt.

Er is sprake van een goede spreiding van de basisscholen, gymzalen en kinderopvang over de wijk en de buurten. Veel kinderen (68%) gaan binnen de wijk, en velen zelfs binnen de eigen buurt, naar school, maar er is ook een trek (25%) naar de reguliere basisscholen buiten de wijk, voornamelijk naar De Elzen, Jan Ligthart Rendierhof, De Vuurvogel en Hubertus. Naar het SBO gaat 4% van de kinderen en naar het SO 3%. Met uitzondering van Vrije School de Tiliander, die door het onderwijskundige concept een wijk overstijgende leerling populatie trekt, hebben de scholen in Oud-Noord voornamelijk leerlingen uit Oud-Noord. Opvallend is ook De Stappen, waar de leerlingen, meer dan bij de andere scholen in de wijk uit de gehele wijk komen. Naarmate de scholen meer aan de rand van de wijk liggen, trekken ze ook meer leerlingen uit omliggende wijken. Dit is een normaal beeld dat we in de gehele gemeente zien.

Op een aantal scholen in het gebied is de afgelopen jaren sprake geweest van een daling van het aantal leerlingen (met name de basisscholen Cleijn Hasselt en Oculus). Deze scholen zijn nodig voor een goede spreiding van onderwijs in de wijk. Verdere krimp kan gevolgen hebben voor de continuïteit van het onderwijs op deze scholen. Er ligt een gezamenlijke opgave bij de schoolbesturen om de continuïteit van het onderwijs in het hele gebied te waarborgen. 'Aan de andere kant zien we een toenemende belangstelling voor het vrije school onderwijs van basisschool de Tiliander. Het leerlingenaantal van deze school stijgt, hetgeen op termijn huisvestingsproblemen kan opleveren. Hier moeten we in onze planvorming rekening mee houden.'

Er is op dit moment een aantal woningbouwinitiatieven in het gebied

dat van invloed kan zijn op het leerlingenaantal van de scholen. De 'Stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen' gaat uit van het toevoegen van 2.500 woningen aan het gebied Oud-Noord. Op dit moment is onduidelijk wat het effect hiervan zal zijn op de behoefte aan onderwijs in de wijk. We moeten ons voorbereiden op een eventuele groei op termijn van het aantal leerlingen in dit deel van de stad. Uitgangspunt is dan ook behoud van de reeds aanwezig capaciteit onderwijs-huisvesting in het gebied Oud-Noord (inclusief de wissellocatie aan de Ringbaan Oost en de onderwijsruimte aan het Wilhelminapark) in het kader van een strategische ruimtereservering. De grootschalige woningbouwplannen in en rondom de Spoorzone (als onderdeel van de ontwikkeling Binnenstad) zullen naar verwachting niet direct impact hebben op de in het gebied aanwezige basisscholen, omdat de geplande woningbouw zich richt op een andere doelgroep.

Hoewel gebieden voor stedelijke ontwikkeling de Smariuskade (700 woningen) en de Kanaalzone (1.000 woningen) tussen Noord en Oud-Noord in liggen, zullen de gevolgen daarvan vooral in Noord merkbaar zijn. De Ringbaan Noord is een te grote fysieke verkeersbarrière tussen de wijk Oud Noord en de nieuwbouwgebieden.

PRIORITEITEN

Den Bijstere

Uit de gebouwenscan kwam naar voren dat vervanging van dit schoolgebouw een hoge prioriteit heeft. We gaan uit van een geïntegreerde nieuwbouw van de basisschool en de gymzaal op de huidige locatie van de basisschool in combinatie met nieuwbouw kinderopvang als onderdeel van een kindcentrum. Hierdoor komt de huidige locatie van de gymzaal aan de Leonard van Vechelstraat naast het voormalige Rode kruisgebouw beschikbaar voor herontwikkeling. Tijdens de bouwwerkzaamheden wijkt de basisschool tijdelijk uit naar het voormalige schoolgebouw van de 1e Jan Ligthartschool aan de Ringbaan Oost.

Cleijn Hasselt

Het schoolgebouw van basisschool Cleijn Hasselt dateert uit 1901. Het is het oudste schoolgebouw van Tilburg. Uit de gebouwenscan kwam naar voren dat het gebouw over vijf tot tien jaar aangepakt moet worden, waarbij we uitgaan van vernieuwbouw. Nieuwbouw van de gymzaal kan hierbij direct meegenomen worden om tot een betere indeling van het terrein te komen.

Gymzaal De Cocon

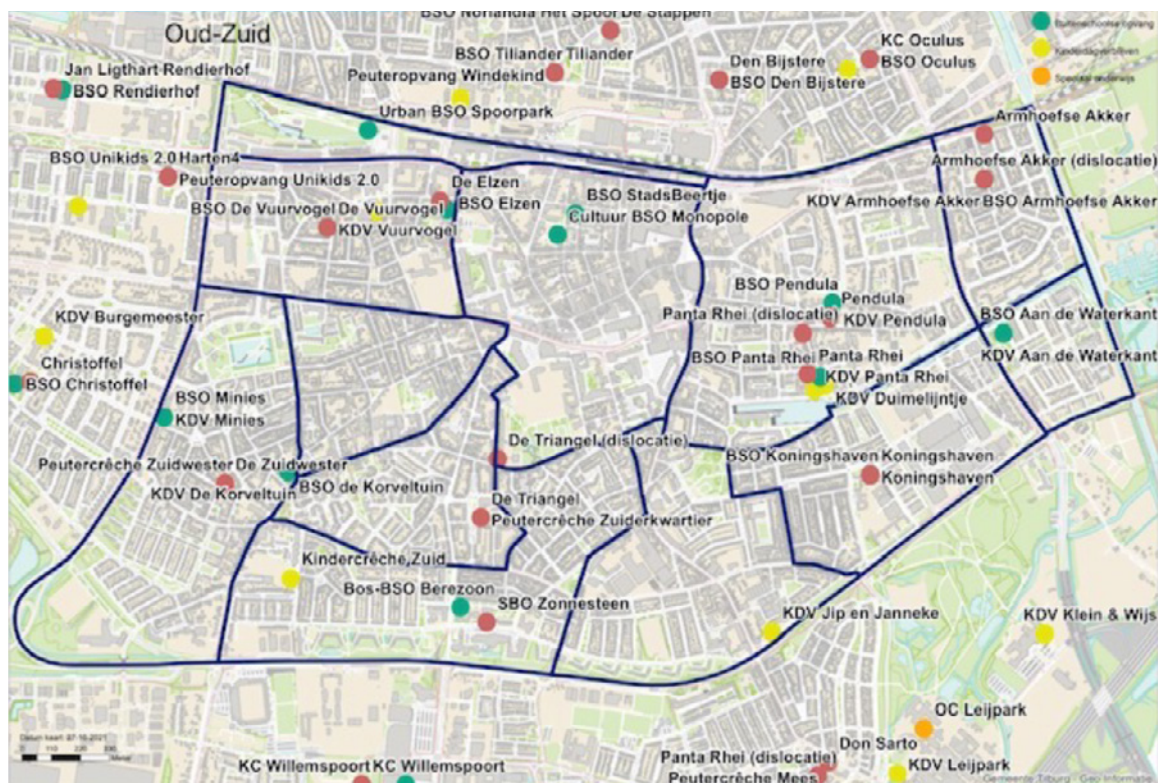
De kwaliteit van de gymzaal van de Cocon is dusdanig dat renovatie nodig is in de periode 2026-2030.

Uit de gebouwenscans kwam naar voren dat de schoolgebouwen van basisschool De Vijf Hoeven (inclusief gymzaal), De Cocon en de Tiliander nog van voldoende kwaliteit zijn. Deze gebouwen worden aangepakt in de periode 2031-2037. Er zijn op dit moment geen

argumenten om deze naar voren te halen. Het schoolgebouw van Oculus is in 2018 gerenoveerd. De schoolgebouwen van basisschool De Stappen in MFA het Spoor (hoofdlocatie nieuwbouw 2008) en de Pastoriestraat (dislocatie, vernieuwbouw 2021) zijn na 2000 vernieuwd. Deze gebouwen komen deze MIHP-periode (zestien jaar) niet aan de beurt.

In het kader van dit MIHP worden nog geen plannen ontwikkeld voor het voormalige schoolgebouw van de 1e Jan Ligthartschool aan de Ringbaan Oost. Het betreft hier een gedateerd schoolgebouw, dat de komende jaren dienst moet doen als wissellocatie voor scholen die te maken krijgen met een bouwproject op de eigen schoollocatie. Dit schoolgebouw maakt onderdeel uit van onze strategische ruimtereservering in dit deel van de stad. De komende jaren moet worden bekeken of deze locatie op langere termijn nog nodig is voor onderwijs.

5.4. Oud-Zuid



Het gebied Oud-Zuid is een groot gebied onderverdeeld in drie wijkdelen: de Binnenstad, Oud-Zuid Oost en Oud-Zuid West. De Binnenstad is inclusief en voor alle inkomens toegankelijk. Er is een hoog voorzieningenniveau, maar relatief weinig openbaar groen en van een beperkte kwaliteit. Oud-Zuid Oost is eigenlijk Tilburg in het klein met al haar verscheidenheid. De samenstelling van woningen en bewoners komt sterk overeen met het Tilburgs gemiddelde. Het gebied is inclusief en huisvest alle typen huishoudens in identiteitsrijke buurten, zoals Jeruzalem, Armhoef en Piushaven. Toevoegingen met woningbouw dienen vooral kleinschalig en passend bij de plek te zijn. Dit gebied is aantrekkelijk voor stedelijk georiënteerde gezinnen met een hogere koopkracht. Oud-Zuid West is vrij inclusief als het op inkomens en verschillende leefstijlen aankomt.

Het gebied binnen de ringbanen wordt ook wel aangemerkt als de 'oude stad'. Binnen de ringbanen zien we de gebieden Binnenstad, Spoorzone, Piushaven, Veemarktkwartier en Museumkwartier als het kerngebied voor de woningbouwopgave. Deze locaties liggen in de nabijheid van Station Tilburg en in het meest dynamische deel van Tilburg. De 'Stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen' gaat op dit moment voor de Binnenstad uit van het toevoegen van 4.500 woningen. In het gebied Oud-Zuid wordt daarnaast gedacht aan het toevoegen van 2.500 woningen. Concreet speelt in dit verband de woningbouwontwikkeling rondom de Piushaven, met het Fabriekskwartier als prominent onderdeel daarvan (350 woningen).

Daarnaast wordt op dit moment gestudeerd op de mogelijkheden voor woningbouw op evenemententerrein Het Laar (500 woningen) en in de buurt Koningshoeven (700 woningen, indien gekozen wordt voor woningbouwontwikkeling bij de Kempenbaan). Op dit moment is nog onduidelijk wat de gevolgen van die woningbouwontwikkeling zullen zijn voor de behoefte aan onderwijs in deze gebieden. Hier is in de plannen van het MIHP nog geen rekening mee gehouden.

De onderwijsvoorzieningen, accommodaties voor bewegingsonderwijs en kinderopvangvoorzieningen zijn goed verdeeld over de wijk. Veel kinderen (71%) gaan binnen de wijk naar school, maar er is ook een trek (17%) naar de reguliere basisscholen buiten de wijk, voornamelijk naar Kindcentrum Christoffel en Tiliander. Opvallend is ook dat 124 leerlingen (4%) naar scholen in Goirle gaan. Naar zowel SBO als SO gaat 3% van de kinderen.

De scholen in de Binnenstad en Oud-Zuid West trekken vooral leerlingen uit die wijken, met uitzondering van De Elzen. Door het Montessoriconcept trekt deze school uit verschillende wijken leerlingen. De scholen in Oud-Zuid Oost trekken ook voornamelijk leerlingen uit de eigen wijk. Panta Rhei lijkt hier de uitzondering, maar heeft drie locaties, waarvan één in Zuid, vandaar het vertekende beeld. Op SBO de Zonnesteek komt ruim de helft van de leerlingen uit (Oud-) Zuid. Een relatief grote groep (20%) komt van buiten Tilburg.

PRIORITEITEN

Koningshaven

De uitbreiding van deze basisschool is noodzakelijk als gevolg van de woningbouwontwikkeling in het gebied rondom de Piushaven. Voor de basisschool is met name de ontwikkeling van het Fabriekskwartier (350 woningen) relevant. Insteek is om de uitbreiding van de school te koppelen aan de doorontwikkeling van deze school tot een volwaardig kindcentrum.

Armhoefse Akker

Uit de gebouwenscan voor deze school kwam naar voren dat deze school binnen een periode van 5 tot 10 jaar in aanmerking komt voor

vervanging. Het is handig deze investering naar voren te trekken, omdat dan voor de school een tijdelijke uitwijkmogelijkheid tijdens de bouwwerkzaamheden beschikbaar is in de vorm van het voormalige schoolgebouw van de 1e Jan Ligthartschool aan de Ringbaan Oost. In het kader van deze planning vindt vernieuwbouw van de Armhoefse Akker (inclusief gymzaal) plaats na oplevering van de nieuwbouw van basisschool Den Bijstere.

Panta Rhei dislocatie

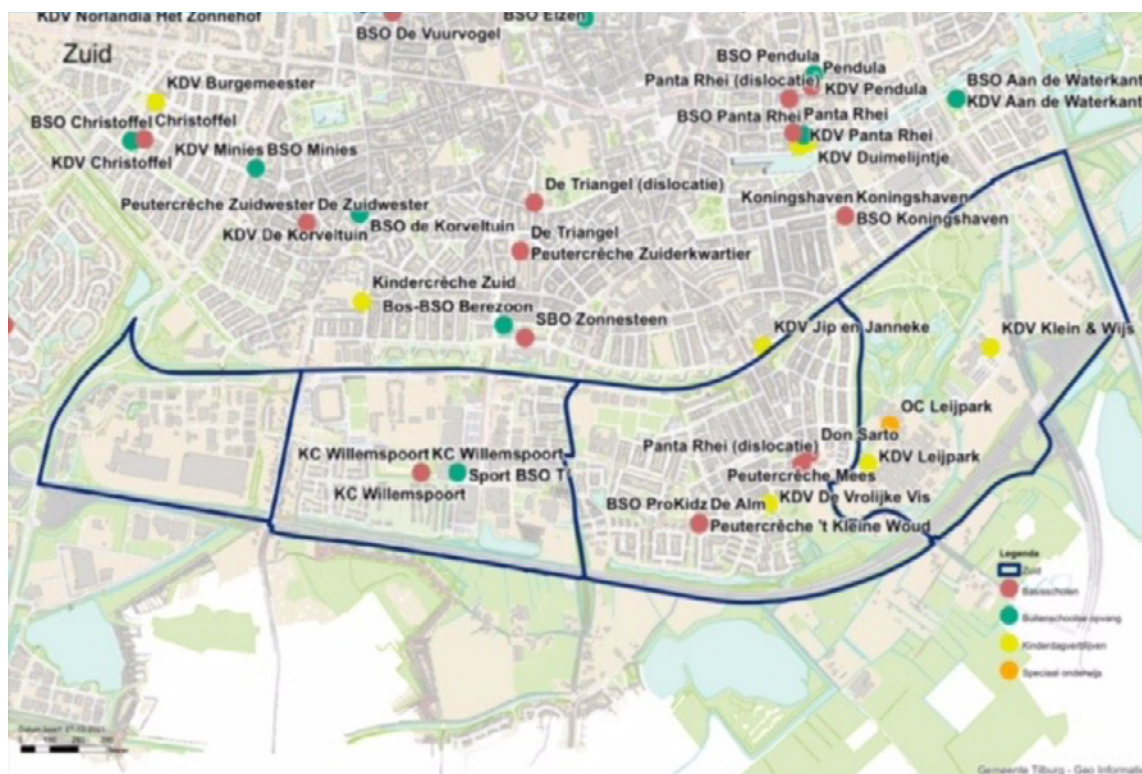
De dislocatie van Panta Rhei aan de Lanciersstraat is binnen vijf tot tien jaar aan de beurt. Omdat we op termijn in de knel komen met de beschikbare gymcapaciteit in het gebied gaan we uit van vervangen de nieuwbouw van het schoolgebouw in combinatie met de realisatie van een nieuwe gymzaal.

De schoolgebouwen van basisscholen Pendula, Vuurvogel en Triangel zijn in de periode 2003-2010 vervangen door nieuwbouw. Datzelfde geldt voor de schoolgebouwen van SBO Zonnesteek en VSO Parcours. De schoolgebouwen van basisscholen de Elzen en Zuidwester zijn in die periode ingrijpend gerenoveerd en uitgebreid. Het schoolgebouw van de Elzen is in 2020 opnieuw uitgebreid. De hoofdlocatie van basisschool Panta Rhei aan de Galjoenstraat is in 2004 en 2020 uitgebreid. De schoolgebouwen van Panta Rhei (hoofdlocatie) en De Zuidwester zijn middels een gebouwenscan beoordeeld. De kwaliteit van deze schoolgebouwen is dusdanig dat ze deze MIHP-periode niet aan bod komen. Het gebouw van basisschool Koningshaven staat op grond van de leeftijd van het gebouw op de planning voor renovatie in de periode na 2030.

Tevens zijn in het kader van het MIHP PO nog geen plannen ontwikkeld voor de dislocatie van basisschool de Triangel aan de Nazarethstraat. Het betreft hier een gedateerd schoolgebouw. Het is nu nog in gebruik voor onderwijs, maar het is niet helemaal duidelijk hoe lang dat gebruik nog nodig is. De komende jaren moet bekeken worden of deze locatie op langere termijn nog nodig is voor onderwijs. Totdat die duidelijkheid er is, houden we dit schoolgebouw aan als strategische ruimtereservering in dit deel van de stad.



5.5. Zuid



OVERZICHT SCHOLEN EN KINDEROPVANG

Het gebied Zuid bestaat uit de buurten Groenewoud en Stappegoor. De buurten Groenewoud en Stappegoor zijn gebieden met verschillende gezichten en afgebakende deelgebieden met weinig onderlinge verbondenheid. Stappegoor is een wijk met veel moderne nieuwbouwoorwoningen. Groenewoud is een wijk met eigen identiteit en kleuring, maar met fysieke en sociale aandachtsgebieden in enkele straten, onder meer met betrekking tot leefbaarheid en ondermijnende criminaliteit. In deze wijk wordt gewerkt aan de PACT aanpak (People Acting in Community Together).

De afgelopen jaren zijn veel woningen toegevoegd aan het gebied Stappegoor met de ontwikkeling van de buurten Willemsbuiten en Zuiderpoort. Daarnaast wordt de komende jaren woningbouw gerealiseerd op het voormalige kazerneterrein in Stappegoor. In het kader van de woningbouwimpuls worden de komende jaren nog eens 1000 extra woningen toegevoegd in Stappegoor. In Groenewoud onderzoekt de gemeente daarnaast met de corporaties, inwoners en andere partners de komende periode vanuit de PACT-aanpak de kansen voor het toevoegen en verbeteren van woningen tezamen met het verbeteren van de woonomgeving en (onderwijs)voorzieningen in Groenewoud. Inzet is om de verbinding tussen Stappegoor - Groenewoud - Kempenbaan verder te versterken. De vernieuwing van het Elisabeth Tweesteden Ziekenhuis (ETZ) biedt ook kansen voor woningbouw in de omgeving van het ETZ. In het kader van de stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen worden plannen ontwikkeld voor het toevoegen van in totaal 2.000 woningen aan het gebied.

De komende jaren wordt geïnvesteerd in alle schoolgebouwen in het gebied Zuid, enerzijds in het kader van de PACT aanpak, anderzijds om in te kunnen spelen op de woningbouwontwikkeling in het gebied. Uitzondering hier is het huidige schoolgebouw van OC Leijpark. Dit gebouw uit 1996 is in 2008 en 2021 uitgebreid. Vooralnog

gaan we voor dit gebouw uit van renovatie van de oudbouw in 2036. Mogelijk heeft de planvorming voor grootschalige nieuwbouw van het ETZ-ziekenhuis gevolgen voor de huisvesting van deze school. Wel is voor deze school een uitbreiding elders opgenomen, omdat de school sterk gegroeid is en er op de huidige plek geen ruimte meer is voor uitbreiding.

Iets meer dan de helft van de kinderen uit Zuid (56%) gaat binnen de wijk naar school, maar er is ook trek (19%) naar de reguliere basisscholen buiten de wijk en (14%) naar scholen buiten Tilburg. De meesten daarvan (13%) gaan naar scholen in Goirle. Ook de trek naar het SBO en het SO is relatief groot met respectievelijk 6% en 5%. De scholen in Zuid worden wel voornamelijk bezocht door leerlingen uit de eigen wijk.

PRIORITEITEN

OC Leijpark

Het leerlingenaantal van deze school voor speciaal en voortgezet speciaal onderwijs is de afgelopen jaren zo hard gestegen, dat dit niet meer kan worden opgevangen op de huidige schoollocatie. De school loopt op de huidige schoollocatie tegen allerlei problemen aan, niet alleen in het schoolgebouw, maar ook daarbuiten (buitenspeelruimte, parkeren, halen en brengen kinderen). De huidige schoollocatie kan niet verder worden uitgebreid. Een deel van de leerlingen zal daarom moeten verhuizen naar een andere plek in de stad. Vooralnog wordt gedacht aan een dislocatie voor de vmbo-afdeling van de school.

WillemsPoort

Deze nieuwe basisschool is noodzakelijk als gevolg van de woningbouwontwikkeling in het gebied Stappegoor. Nieuwbouw voor deze school wordt gerealiseerd op het voormalige kazerneterrein. Om in

te kunnen spelen op de gevolgen van de woningbouwimpuls in het gebied wordt voldoende ruimte voor de school gerealiseerd voor 400 leerlingen.

Panta Rhei dislocatie

Deze basisschool verhuist van de huidige locatie aan de Don Sar-tostraat naar de Onderwijscampus bij het Koning Willem II College in het kader van een doorgaande leerlijn tussen primair en voortgezet onderwijs. Met de verhuizing wordt tevens de spreiding van de scholen in Zuid verbeterd. Het schoolgebouw wordt geschikt gemaakt voor 250 leerlingen.

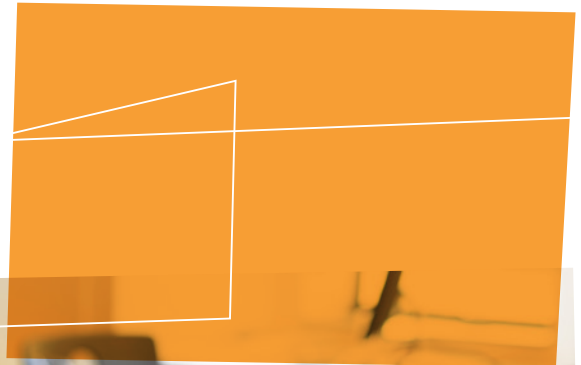
Don Sarto

Nieuwbouw van deze school (inclusief gymzaal) vindt plaats in het kader van de PACT-aanpak in de wijk Groenewoud en de wens van de school om zich door te ontwikkelen tot een transformatieve school. Meest logisch is herontwikkeling van de school op de huidige locatie. In het kader van de PACT aanpak zal onderzocht worden in hoeverre de nieuwbouw van de school gekoppeld kan worden aan andere PACT

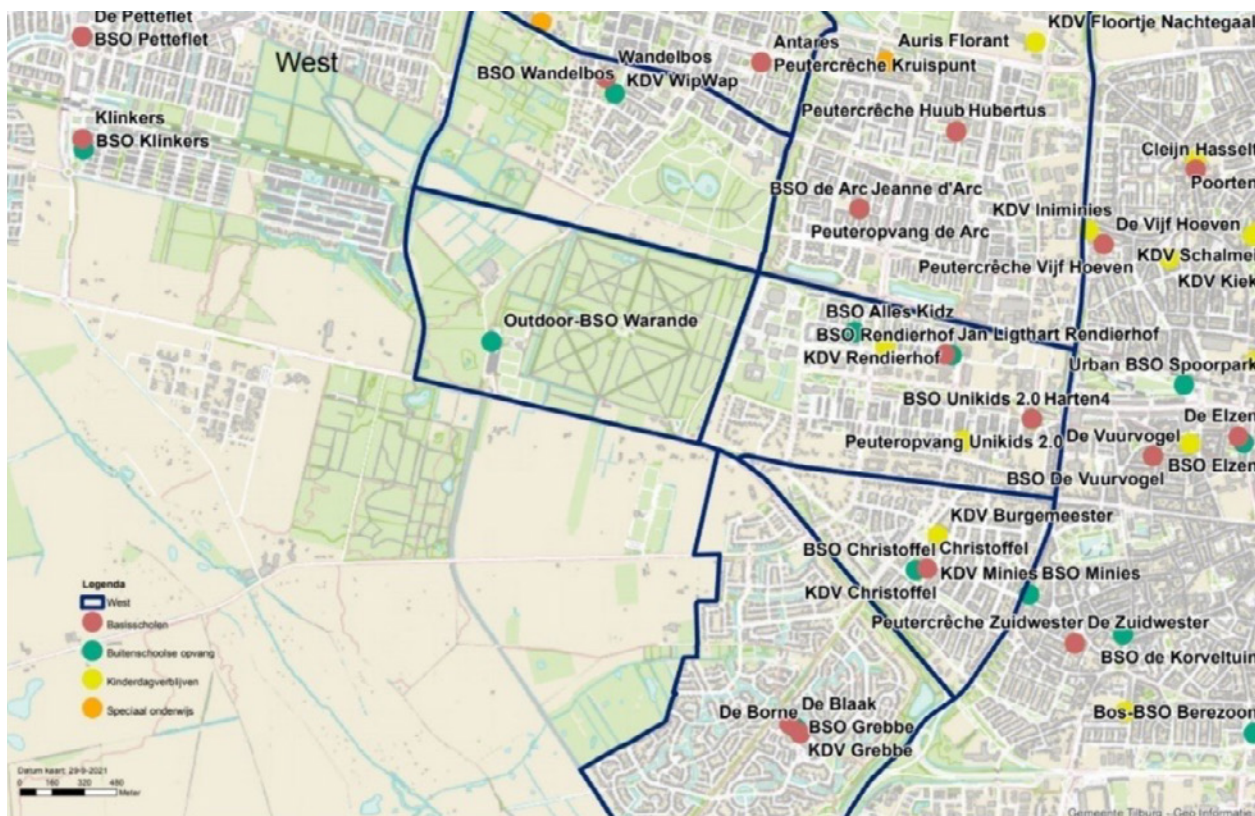
doelen en de doorontwikkeling van de school naar een volwaardig kindcentrum.

De Alm

Nieuwbouw van deze basisschool vindt plaats in het kader van de PACT aanpak voor de wijk Groenewoud. De nieuwbouw van de school en de gymzaal wordt gekoppeld aan de herontwikkeling van deze wijk en de woningbouwplannen in het gebied. Doorontwikkeling naar een volwaardig kindcentrum is hierbij gewenst.



5.6. West



West is onderverdeeld in twee wijkdelen: De Blaak & Zorgvlied en De Reit, Het Zand & Wandelbos.

De Blaak en Zorgvlied scoren hoog op de kwaliteit van woningen en de woonomgeving. Het gebied heeft een hoogwaardige uitstraling en identiteit. Een aandachtspunt is het beperkte aanbod van passende woonvormen voor ouderen en van sociale huurwoningen. De Staatsliedenbuurt is het enige deel van het gebied met overwegend sociale huurwoningen. Aandachtspunt is de aansluiting van dit deel van het gebied met de andere delen.

In het gebied De Reit, Het Zand & Wandelbos is sprake van verschillende werelden: de omgeving rondom de universiteitscampus met een grote nationale en internationale studentenpopulatie, de Kastelenbuurt in het zuiden van het gebied en de woonwijken met sociale problematiek ten noorden hiervan (uitgezonderd de wijk Wandelbos Zuid). De fysieke opgave richt zich op verbetering van mogelijkheden van ontmoeting, vergroten van de verblijfskwaliteit, maar ook op het vergroten van de differentiatie van de woningvoorraad (bijvoorbeeld door huurprijsbeleid en/of wijzigingen in de samenstelling van de woningvoorraad). In de wijk Het Zand wordt op dit moment gewerkt aan de PACT-aanpak (People Acting in Community Together). In Tilburg-West ligt de focus voor de woningbouwopgave in de nabijheid van station Universiteit, namelijk het Kenniskwartier. Dit gebied maakt nu samen met de spoorzones in 's-Hertogenbosch en Breda deel uit van de veertien nationale verdichtingslocaties. Het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) geeft daarmee prioriteit gegeven aan de ontwikkeling van dit gebied, waarin naar schatting zo'n 7.500 woningen toegevoegd kunnen worden.

Het Kenniskwartier is integraal onderdeel van de centrale hoog stedelijke zone tussen het Stadsbos 013 en Moerenburg. Hierbij dient aan-

dacht te zijn voor de aansluiting met de PACT-aanpak in Tilburg-West. In de wijk wordt gekeken naar kansen om een bijdrage te leveren aan de sociale opgave door meer diversiteit te realiseren in het woningbouw aanbod en het verbeteren van de kwaliteit van het gebied.

De onderwijsvoorzieningen, accommodaties voor bewegingsonderwijs en kinderopvangvoorzieningen zijn goed verdeeld over de wijk en de verschillende buurten. Veel kinderen (76%) gaan binnen de wijk naar school, maar er is ook trek (17%) naar de reguliere basisscholen buiten de wijk, voornamelijk naar De Elzen, De Vijf Hoeven en Tiliander. Naar het SBO gaat 3% van de kinderen, evenals naar het SO.

Vermeldingswaardig is hier ook de leerlingenstroom vanuit Het Zand naar de scholen in De Reit en Zorgvlied, met name naar de Jan Ligthart Rendierhof. Voor de binding met de buurt zou het wenselijker zijn, dat de leerlingen uit Het Zand ook de scholen daar bezoeken.

PRIORITEITEN

Auris Florant

Uit de gebouwenscan voor deze school voor speciaal onderwijs (SO) kwam naar voren dat deze school binnen een periode van vijf tot tien jaar in aanmerking komt voor vervanging. In het kader van het 'Huisvestingsprogramma onderwijs 2022' is een budget toegekend voor uitbreiding van het schoolgebouw. Deze uitbreiding is nodig vanwege de stijging van het aantal leerlingen. We trekken de renovatie van het schoolgebouw en de gymzaal naar voren, zodat deze gekoppeld kan worden aan de werkzaamheden voor uitbreiding van het schoolgebouw.

Jeanne d'Arc

Vervangende nieuwbouw voor deze school is een van de doorbraaki-

initiatieven in het kader van de PACT aanpak in de wijk Het Zand. Met de nieuwbouw willen we de doorontwikkeling van de school naar een communityschool faciliteren. We hebben de ambitie in het kader van thuisnabij onderwijs om meer kinderen in Het Zand in de eigen wijk naar school te laten gaan. Daarnaast moeten we ons voorbereiden op een eventuele stijging van het aantal leerlingen in dit gebied als gevolg van de woningbouwontwikkeling. In dat kader wordt voor de nieuwbouw van de school uitgegaan van een hoger aantal leerlingen dan nu het geval is.

Hubertus

Vervangende nieuwbouw voor deze school is eveneens een van de doorbraakinitiatieven in het kader van de PACT aanpak in de wijk Het Zand. Met de nieuwbouw willen we de doorontwikkeling van de school naar een integraal kindcentrum faciliteren dat aansluit op de wensen vanuit de wijk.

Gymzaal Het Zand

De bestaande gymzaal bij basisschool Jeanne d'Arc, bestemd voor het bewegingsonderwijs van de Jeanne d'Arc en Hubertus, wordt vervangen. Er wordt gezocht naar een geschikte plek in de wijk voor deze gymzaal. Doelstelling is de nieuwbouw van de gymzaal te koppelen aan de wijkontwikkeling.

Harten4

Vervangende nieuwbouw voor de school staat gepland in de periode 2026-2030, inclusief de gymzaal. De nieuwbouw van de school moet worden verbonden met de woningbouwopgave in het Kenniskwartier.

Wandelbos

Vervangende nieuwbouw voor de school staat gepland in de periode 2026-2030.

De Blaak

Vervangende nieuwbouw voor de school staat gepland in de periode 2026-2030. Vervanging van het bestaande schoolgebouw biedt de mogelijkheid voor een herpositionering van het schoolgebouw ten opzichte van de naastgelegen basisschool de Borne en het kinderdagverblijf. Daarnaast moet onderzocht worden of het mogelijk is om de plannen voor nieuwbouw van de school te koppelen aan eventuele toekomstplannen voor de naastgelegen verouderde sporthal de Blaak.

De schoolgebouwen van basisschool de Borne in de wijk De Blaak (naast basisschool de Blaak) en basisschool Antares in de wijk Wandelbos zijn in de periode 2003-2010 vervangen door nieuwbouw. Het schoolgebouw van basisschool Christoffel is een aantal jaar geleden uitgebreid met onderwijsruimte en een kinderopvangcentrum. In overleg is besloten om dit schoolgebouw de komende jaren nog niet aan te pakken en prioriteit te geven aan andere schoolgebouwen. Het schoolgebouw van ZML de Bodde voor de SO-afdeling stamt uit 1990. Dit schoolgebouw wordt aangepakt in de periode na 2030. Het VSO-gebouw van deze school stamt uit 2005.



OVERZICHT I KINDEREN VAN



De onderwijsvoorzieningen, accommodaties voor bewegingsonderwijs en kinderopvangvoorzieningen zijn goed verdeeld over de wijk en de verschillende buurten. Vrijwel alle kinderen (91%) gaan binnen de wijk naar school, slechts 3% gaat naar de reguliere basisscholen buiten de wijk. Naar het SBO gaat 3% van de kinderen en naar het SO 2%. De leerlingen van SBO Westerwel komen grotendeels uit de Reeshof en West. Dat is qua ligging ook het meest logisch.





De Reeshof is de enige wijk in Tilburg waar een krimp is van het aantal leerlingen. Hierdoor is sprake van relatief veel leegstand op de scholen in de Reeshof. Dit is het gevolg van de demografische ontwikkeling in de wijk. De groeipiek van deze voormalige Vinex wijk is al geruime tijd voorbij en de wijk vergrijsst. Gemeente en schoolbesturen gaan in gesprek met elkaar over de wijze waarop we in de toekomst willen omgaan met de leegstand in de schoolgebouwen.

PRIORITEITEN

De Fonkel

De Fonkel is een kleine basisschool. Behoud van de basisschool op deze plek is van belang voor de buurt de Gesworen Hoek. Nieuwbouw van de basisschool, het kinderdagverblijf en de gymzaal vindt plaats in het kader van de tweede fase van de ontwikkeling van het Buurmalsenplein in de Gesworen Hoek in de Reeshof. Fase 1 is de nieuwbouw van het gezondheidscentrum in combinatie met woningbouw. Uitgangspunt voor de school is een geïntegreerde nieuwbouw van de basisschool en de gymzaal (als onderdeel van een kindcentrum) op de huidige locatie van de basisschool, eventueel in combinatie met woningbouw. De huidige locatie van de gymzaal komt vervolgens beschikbaar. Deze kan worden ingezet ten behoeve van de herontwikkeling van het Buurmalsenplein.

MFA Grote Beemd

Dit schoolgebouw kent op dit moment veel leegstand. Op dit moment maken drie basisscholen gebruik van dit gebouw. Voor de basisscholen De Bloemaert en Jan Ligthart Driecant is dit hun hoofdlocatie.

Basisschool Koolhoven maakt met een aantal groepen gebruik van dit gebouw als dislocatie. Zodra basisschool Koolhoven uit dit MFA vertrekt (planning medio 2023), moeten de basisscholen De Bloemaert en Jan Ligthart Driecant herschikken, zodat het bijgebouw naast het hoofdgebouw vrij komt voor een inzet buiten het onderwijs. Mogelijk is dit een interessant gebouw voor het huisvesten van maatschappelijke voorzieningen en het organiseren van ontmoeting.

Helen Parkhurst

Op grond van de gebouwenscan is renovatie van dit schoolgebouw aan de orde in de periode 2026-2030.

Veel van de schoolgebouwen in de Reeshof zijn na 1990 gebouwd. Daarnaast is een aantal schoolgebouwen in de periode na 2000 uitgebreid. Uit de gebouwenscan komt naar voren dat de meeste schoolgebouwen in de Reeshof van voor 2000 nog voldoende kwaliteit hebben. Het schoolgebouw van basisschool Hartevelden (fusieschool van Huibeven en Heerevelden) is in 2018 nog gerenoveerd. De gebouwen van MFA De Grote Beemd, De Boemerang, Koolhoven, Klinkers en SBO Westerwel zijn gebouwd na 2000. In de periode 2031-2037 zijn investeringen opgenomen voor renovatie van de schoolgebouwen van de basisscholen Petteflet en De Wegwijzer.

5.8. De dorpen

Dorps karakter

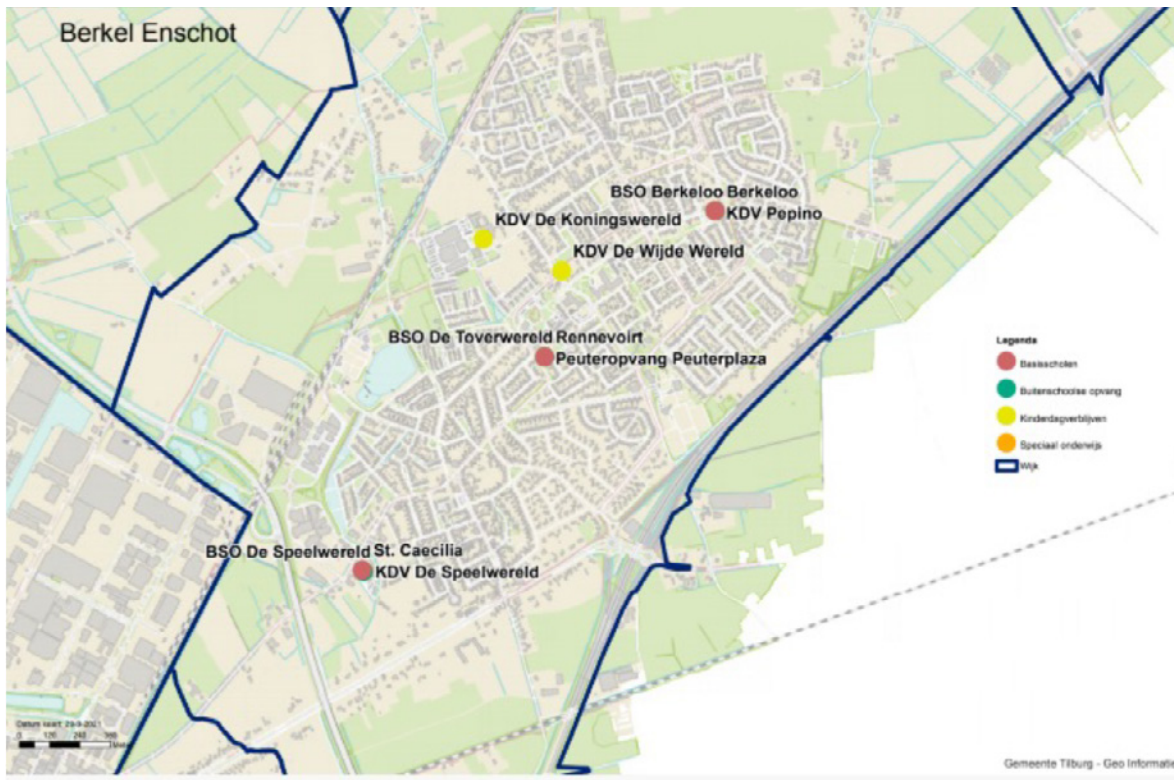
Berkel-Enschot trekt met haar dorpse kwaliteiten (kleinschaligheid, voorzieningen) koopkrachtige gezinnen aan, die een kwalitatief hoogwaardige woning en woonomgeving zoeken. Keerzijde van de medaille is een lage inclusiviteit. In vergelijking met Berkel-Enschot kent Udenhout een grotere diversiteit in de bevolking van leefstijlen en inkomens. Deze staan door de hoge prijs van de woningvoorraad wel onder druk. Het koesteren van de bestaande kwaliteiten is de belangrijkste strategie. Biezenmortel neemt een geheel eigen positie in. De dorpsgemeenschap hecht sterk aan behoud van identiteit én voorzieningen. Om het voorzieningenniveau op peil te houden is het nodig om jonge gezinnen te binden. Daarvoor is uitbreiding van (betaalbare) woningen nodig. Ook voor de starters uit het dorp zijn betaalbare woningen nodig. Toevoeging van sociale huurwoningen vergroot de diversiteit van de woningvoorraad. In een dorpsvisie wordt gewerkt aan toekomstscenario's voor het dorp en wat dit betekent voor de woningvoorraad. Toevoeging van woningen mag geen geweld doen aan het dorpse woonmilieu. Toename aan gestapelde woningen is dan ook in de basis niet gewenst.

Stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen

Ook in en rondom de dorpen zien we kansen voor verdichting. Verdichting draagt bij aan de kwalitatieve woonopgave. Er zijn kansen voor het toevoegen van grondgebonden woningen en er is in de dorpen ook aandacht nodig voor het vasthouden van starters en voor doorstroming van ouderen. Woningbouw draagt bij aan het behoud en de versterking van het draagvlak voor voorzieningen. De 'Stedelijke ontwikkelingsstrategie wonen' ziet mogelijkheden voor het toevoegen van 3.000 woningen in en rondom de dorpen.



5.8.1. Berkel-Enschot



OVERZICHT SCHOLEN EN KINDEROPVANG

De afgelopen jaren is het dorp al fors gegroeid als gevolg van de woningbouwontwikkelingen in de Overhoeken Enschtsebaan, Hoge Hoek en Koningsoord en (buiten het dorp) de Nieuwe Warande. Ook de komende jaren wordt een forse woningbouwontwikkeling verwacht in het dorp, onder meer als gevolg van de ontwikkeling van het gebied Akker/Heikant. Daarnaast zien we een toenemende trek van jonge gezinnen vanuit de stad naar Berkel-Enschot. Dit heeft gevolgen voor de behoefte aan onderwijsvoorzieningen in het dorp.

In Berkel-Enschot zijn op dit moment drie basisscholen. De spreiding van de scholen, de accommodaties voor bewegingsonderwijs en kinderopvangvoorzieningen in het dorp is op zich goed. Het leerlingenaantal in Berkel-Enschot groeit echter als gevolg van de woningbouwontwikkeling in het dorp zo hard dat de komende jaren een nieuwe school nodig is. Vrijwel alle kinderen (91%) gaan binnen het dorp naar school; 5% gaat naar de reguliere basisscholen buiten het dorp. Zowel naar het SBO als naar het SO gaat 2%.

PRIORITEITEN

Rennevoirt

Vervangende nieuwbouw van dit schoolgebouw is op korte termijn noodzakelijk. Om in te kunnen spelen op de stijgende leerlingenaantallen in het dorp wordt een nieuw schoolgebouw voor de school gerealiseerd voor 500 leerlingen, inclusief een gymzaal. Doelstelling is om hier een nieuw kindcentrum te realiseren (basisschool en kinderopvang). De nieuwbouw van het kindcentrum maakt onderdeel uit van de ontwikkeling van het gebied Koningsoord.

Berkel-Enschot

Vanwege de woningbouwontwikkelingen in Berkel-Enschot is in het dorp op korte termijn een extra kindcentrum nodig. De bestaande basisscholen hebben onvoldoende ruimte om de leerlingenaanwas als gevolg van de woningbouwontwikkeling op te vangen. Op de middellange termijn voorzien wij de noodzaak voor uitbreiding met een tweede kindcentrum, met name in het gebied Akker/Heikant. Er ligt een uitdaging om in het dorp voldoende ruimte te vinden voor de nieuwe kindcentra. Vooralsnog lijkt de gymbehoefte van de nieuwe basisschool te kunnen worden opgevangen binnen de bestaande sportvoorzieningen in het dorp; bij verdere uitbreiding is een extra gymzaal noodzakelijk.

Berkeloo

Op basis van de gebouwenscan is renovatie van dit schoolgebouw opgenomen in de periode 2026-2030. Gelijktijdig wordt de gymzaal vervangen door nieuwbouw.

Het schoolgebouw van basisschool St. Caecilia is in 2013 reeds vervangen door nieuwbouw. In 2020 zijn daarna nog drie lokalen op het dak gerealiseerd.

5.8.2. Udenhout



OVERZICHT SCHOLEN EN KINDEROPVANG

In Udenhout zitten op dit moment twee basisscholen (de Mortel en Wichelroede). Basisschool de Mortel is een aantal jaar geleden ontstaan uit een fusie van de basisscholen Mussenacker en Achthoeven. De Wichelroede (hoofdlocatie en dislocatie) maakt gebruik van gymzaal de Schelf, de Mortel van sporthal Roomley. Vrijwel alle kinderen (91%) gaan binnen het dorp naar school; 4% gaat naar de reguliere basisscholen buiten het dorp. Naar het SBO gaat 3% van de kinderen en naar het SO 2%.

PRIORITEITEN

De Wichelroede

Op grond van de gebouwenscan gaan we uit van vervangende nieuwbouw van de dislocatie voor de school in de periode 2026-2030. Voor

de hoofdlocatie van de Wichelroede aan de van Heeswijkstraat is renovatie van het schoolgebouw opgenomen in de periode 2031-2037. De school heeft een wens voor één locatie van de school. Die moet te zijner tijd worden gezien in het kader van de woningbouwontwikkelingen in en rondom het dorp en de plannen voor de centrumontwikkeling in het dorp.

Het schoolgebouw van basisschool De Mortel stamt uit 2004. De voormalige oudbouw van de Mussenacker wordt in 2022 gesloopt en (deels) vervangen door nieuwbouw.



5.8.3. Biezenmortel



Er zijn mogelijkheden voor meer woningbouw in en rond het dorp. In het dorp bestaat de wens om uiteindelijk door te groeien naar 2.500 tot 3.000 inwoners, waarmee meer draagvlak ontstaat voor behoud van voorzieningen, waaronder de basisschool.

In Biezenmortel zit basisschool St. Franciscus. De basisschool heeft op dit moment 80 leerlingen. Het is daarmee een kleine school. De school heeft de nadrukkelijke wens meer leerlingen trekken. Hiervoor is de bouw van extra woningen in het dorp essentieel. Tevens ligt er een wens om kinderopvang te huisvesten in het schoolgebouw.

Veel kinderen (86%) gaan binnen het dorp naar school, maar een relatief grote groep van 12% gaat naar de reguliere basisscholen buiten het dorp. Voor het voortbestaan van de school is dat niet voordelig. Naar het SBO gaat 3% van de kinderen en er gaan geen kinderen naar het SO.

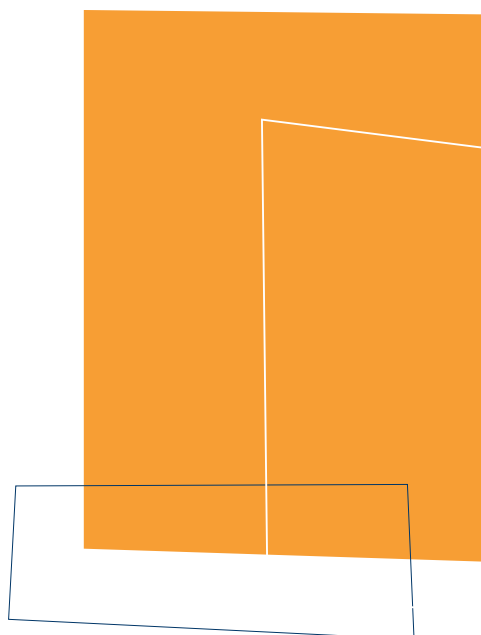
PRIORITEITEN

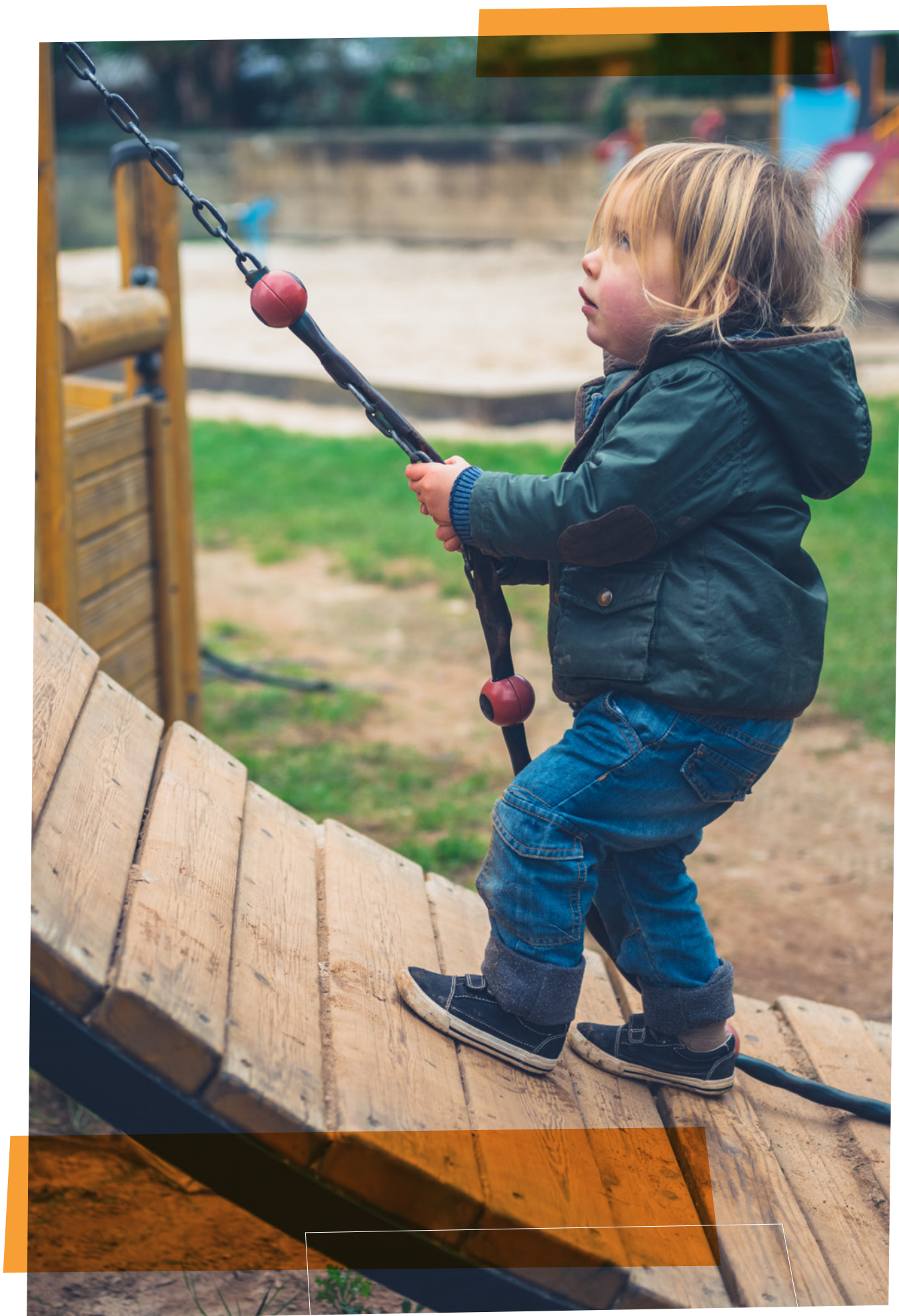
Gymzaal Vorselaer

De huidige gymzaal van de basisschool maakt onderdeel uit van het gemeenschapshuis de Vorselaer in Biezenmortel. Deze gymzaal voldoet niet aan de eisen voor goed gymnastiekonderwijs en moet worden vervangen. De vervangingsopgave voor de gymzaal maakt onderdeel uit van de haalbaarheidsstudie naar de maatschappelijke multifunctionele voorziening in het dorp. Uitgangspunt is het realiseren van een multifunctioneel inzetbare gymzaal in combinatie met andere maatschappelijke voorzieningen.

St. Franciscus

Het schoolgebouw is voldoende groot om de komende jaren een eventuele groei van het aantal leerlingen als gevolg van de woningbouwontwikkeling in het dorp op te kunnen vangen. Op grond van de gebouwenscan gaan we uit van renovatie van het schoolgebouw opgenomen in de periode 2026-2030.





6. PRIORITERING EN INVESTERINGEN

Op basis van uitkomsten van de gebouwenscan en de uitwerking per wijk ziet de prioritering en de investeringslijst er tot en met 2037 als volgt uit:

UITBREIDING CAPACITEIT									
START	SCHOOL	WIJK	BESTUUR	WAT?	PROG	RBH	INV. VERORD.	PLUS GEM	PLUS SB
'22-'25	WillemsPoort	Zuid	Xpect Primair	nieuwbouw	400	2.212	5.340.112	507.311	507.311
				1e inrichting		2.212	364.754	-	-
'22-'25	Berkel Enschof	Berkel-Enschof	nntb	nieuwbouw	250	1.458	3.694.130	350.942	350.942
				grondaankoop		3.500	420.000	-	-
				1e inrichting		1.458	254.670	-	-
				parkeervoorziening			250.000	-	-
'22-'25	OC Leijpark VMBO	Tilburg	OC Leijpark	nieuwbouw dislocatie	150	2.695	6.782.167	644.306	644.306
				grondaankoop		5.000	600.000	-	-
				1e inrichting		2.695	830.545	-	-
				parkeervoorziening			250.000	-	-
'22-'25	Koningshaven	Oud-Zuid	Xpect Primair	uitbreiding	150	783	2.134.869	202.813	202.813
				1e inrichting		783	114.318	-	-
				parkeervoorziening			100.000	-	-
'22-'25	Noord	Noord	nntb	nieuwbouw	250	1.458	3.694.130	350.942	350.942
				grondaankoop		3.500	420.000	-	-
				1e inrichting		1.458	254.670	-	-
				parkeervoorziening			250.000	-	-
SUBTOTAAL 2022-2025							25.764.365	2.066.314	2.066.314
'26-'30	Gymzaal Panla Rhei	Oud-Zuid	Opmaalgroep	nieuwbouw		508	1.492.420	-	-
				1e inrichting			56.000	34.000	-
'26-'30	Noord	Noord	nntb	nieuwbouw	250	1.458	3.694.130	350.942	350.942
				grondaankoop		3.500	420.000	-	-
				1e inrichting		1.458	254.670	-	-
				parkeervoorziening			250.000	-	-
'26-'30	Gymzaal Noord	Noord	nntb	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
				1e inrichting			56.000	34.000	-
'26-'30	Akker/Heikant	Berkel-Enschof	nntb	nieuwbouw	250	1.458	3.694.130	350.942	350.942
				grondaankoop		3.500	420.000	-	-
				1e inrichting		1.458	254.670	-	-
				parkeervoorziening			250.000	-	-
'26-'30	Gymzaal Akker/Heikant	Berkel-Enschof	nntb	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
				1e inrichting			56.000	34.000	-
SUBTOTAAL 2026-2030							13.579.482	1.107.263	701.885
SUBTOTAAL UITBREIDING 2022-2030							39.333.847	3.163.576	2.768.198

VERVANGING GEBOUWEN									
START	SCHOOL	WIJK	BESTUUR	WAT?	PROG	RBH	INV. VERORD.	PLUS GEM	PLUS SB
'22-'25	Jeanne d'Arc	West	Xpect Primair	nieuwbouw	200	1.244	3.226.968	306.562	306.562
'22-'25	Hubertus	West	Xpect Primair	nieuwbouw	300	1.837	4.521.487	429.541	429.541
'22-'25	Gymzaal Het Zand	West	Xpect Primair	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	
'22-'25	Gymzaal Het Zand	West	Xpect Primair	1e inrichting			-	34.000	
'22-'25	Rennevoirt	Berkel Enschoot	Tangent	nieuwbouw	500	2.715	6.438.161	611.625	611.625
'22-'25	Gymzaal Rennevoirt	Berkel Enschoot	Tangent	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal Rennevoirt	Berkel Enschoot	Tangent	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	Den Bislere	Oud-Noord	Tangent	nieuwbouw	250	1.460	3.698.496	351.357	351.357
'22-'25	Gymzaal Den Bislere	Oud-Noord	Tangent	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal Den Bislere	Oud-Noord	Tangent	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	Fonkel	Reeshof	Opmaatgroep	nieuwbouw	150	985	2.661.571	252.849	252.849
'22-'25	Gymzaal Fonkel	Reeshof	gemeente	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal Fonkel	Reeshof	gemeente	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	Florant	West	Auris	renovatie		1.608	2.157.928	205.003	205.003
'22-'25	Gymzaal Florant	West	Auris	renovatie		455	670.366	-	-
'22-'25	Gymzaal Florant	West	Auris	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	Gymzaal Franciscus	Biezenmortel	Coöperatie	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal Franciscus	Biezenmortel	Coöperatie	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	Gymzaal De Vlashof	Noord	gemeente	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal Franciscus	Biezenmortel	Coöperatie	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	Don Sarlo	Zuid	Xpect Primair	nieuwbouw	200	1.284	3.314.288	314.857	314.857
'22-'25	Gymzaal Don Sarlo	Zuid	Xpect Primair	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal Don Sarlo	Zuid	Xpect Primair	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	Panta Rhei (dis. KWIC)	Zuid	Opmaatgroep	nieuwbouw	250	1.458	3.694.130	350.942	350.942
'22-'25	Armhoefse Akker	Oud-Zuid	Xpect Primair	vernieuwbouw		1.705	3.174.998	301.625	301.625
'22-'25	Gymzaal Armhoefse Akker	Oud-Zuid	Xpect Primair	renovatie		508	670.366	-	-
'22-'25	Gymzaal Armhoefse Akker	Oud-Zuid	Xpect Primair	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	De Lochtenbergh	Noord	Tangent	uitbreiding		230	759.005	72.105	72.105
'22-'25	Gymzaal De Lochtenbergh	Noord	gemeente	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal De Lochtenbergh	Noord	gemeente	1e inrichting			-	34.000	-
'22-'25	De Alm	Zuid	Xpect Primair	nieuwbouw	200	1.266	3.274.994	311.124	311.124
'22-'25	Gymzaal De Alm	Zuid	Xpect Primair	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'22-'25	Gymzaal De Alm	Zuid	Xpect Primair	1e inrichting			-	34.000	-
SUBTOTAAL 2022-2025							50.329.336	5.246.793	3.507.592
'26-'30	Harlen 4	West	Tangent	nieuwbouw	150	963	2.613.545	248.287	248.287
'26-'30	Gymzaal Harlen4	West	gemeente	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'26-'30	Gymzaal Harlen4	West	gemeente	1e inrichting			-	34.000	-
'26-'30	Wandelbos	West	Xpect Primair	nieuwbouw	250	1.494	3.772.718	358.408	358.408
'26-'30	De Wichelroede (dis.)	Udenhout	Tangent	nieuwbouw	250	1.458	3.694.130	350.942	350.942
'26-'30	De Blaak	West	Opmaat	nieuwbouw	350	1.961	4.792.179	455.257	455.257
'26-'30	Cleijn Hasselt	Oud-Noord	Xpect Primair	vernieuwbouw		1.475	2.798.431	265.851	265.851
'26-'30	Gymzaal Cleijn Hasselt	Oud-Noord	Xpect Primair	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'26-'30	Gymzaal Cleijn Hasselt	Oud-Noord	Xpect Primair	1e inrichting			-	34.000	-
'26-'30	Gymzaal De Cocon	Oud-Noord	Tangent	renovatie		455	670.366	-	-
'26-'30	Gymzaal De Cocon	Oud-Noord	Tangent	1e inrichting			-	34.000	-
'26-'30	Gymzaal KC Hazennest	Noord	gemeente	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'26-'30	Gymzaal KC Hazennest	Noord	gemeente	1e inrichting			-	34.000	-
'26-'30	Berkeloo	Berkel-Enschoot	Tangent	renovatie		2.945	3.470.126	329.662	329.662
'26-'30	Gymzaal Berkeloo	Berkel-Enschoot	gemeente	nieuwbouw		508	1.340.731	151.689	-
'26-'30	Gymzaal Berkeloo	Berkel-Enschoot	gemeente	1e inrichting			-	34.000	-
'26-'30	Helen Parkhurst	Reeshof	Xpect Primair	renovatie	259	1.475	1.865.621	177.234	177.234
'26-'30	Panta Rhei (dis. Lancier)	Oud-Zuid	Opmaatgroep	nieuwbouw	150	955	2.596.081	246.628	246.628
'26-'30	Franciscus	Biezenmortel	Cadans Primair	renovatie	75	1.070	1.423.563	135.238	135.238
SUBTOTAAL 2026-2030							33.059.682	3.344.263	2.567.507
'31-'37	De Bodde	West	Biezonderwijs	renovatie		1.745	2.160.326	205.231	205.231
'31-'37	Gymzaal De Bodde	West	Biezonderwijs	renovatie		455	670.366	-	-
'31-'37	Gymzaal De Bodde	West	Biezonderwijs	1e inrichting			-	34.000	-
'31-'37	Zwembad De Bodde	West	Biezonderwijs	renovatie		455	670.366	-	-
'31-'37	Koningshaven	Oud-Zuid	Xpect Primair	renovatie		1.475	1.865.621	177.234	177.234
'31-'37	Gymzaal Koningshaven	Oud-Zuid	Xpect Primair	renovatie		455	670.366	-	-
'31-'37	Gymzaal Koningshaven	Oud-Zuid	Xpect Primair	1e inrichting			-	34.000	-
'31-'37	De Cocon	Oud-Noord	Tangent	renovatie		1.705	2.116.666	201.083	201.083
'31-'37	Tilander	Oud-Noord	Pallas	renovatie		1.475	1.865.621	177.234	177.234
'31-'37	De Vijf Hoeven	Oud-Noord	Xpect Primair	renovatie		1.820	2.242.188	213.008	213.008
'31-'37	Gymzaal De Vijf Hoeven	Oud-Noord	Xpect Primair	renovatie		455	670.366	-	-
'31-'37	Gymzaal De Vijf Hooven	Oud-Noord	Xpect Primair	1e inrichting		455	-	34.000	-
'31-'37	De Petteliet	Reeshof	Xpect Primair	renovatie		1.617	2.020.614	191.958	191.958
'31-'37	De Wichelroede (hoofd)	Udenhout	Tangent	renovatie		1.245	1.614.576	153.385	153.385
'31-'37	OC Leijpark	Zuid	OC Leijpark	renovatie		4.000	4.971.599	472.302	472.302
'31-'37	Gymzaal OC Leijpark	Zuid	OC Leijpark	renovatie		455	670.366	-	-
'31-'37	Gymzaal OC Leijpark	Zuid	OC Leijpark	1e inrichting			-	34.000	-
'31-'37	Zwembad OC Leijpark	Zuid	OC Leijpark	renovatie		455	670.366	-	-
'31-'37	De Wegwijzer	Reeshof	Xpect Primair	renovatie		1.529	1.924.562	182.833	182.833
SUBTOTAAL 2031-2037							24.803.963	2.110.268	1.974.268
SUBTOTAAL VERVANGING 2022-2037							108.192.981	10.701.325	8.049.368
TOTAAL MIHP PO 2022-2037							147.526.828	13.864.901	10.807.566

LEGENDA BOVENSTAANDE TABELLEN	
START =	periode waarin de bouw (naar verwachting) start
PROG =	het geprognoseerd aantal leerlingen voor de school
	(obv wat nu bekend is)
RBH =	de ruimtebehoefte van de school in m ² 's op basis van het
	geprognoseerd aantal leerlingen
INV. VERORD =	de benodigde investering obv de verordening
PLUS GEM =	de benodigde plus als gevolg van het MIHP, deel gemeente (de helft van
	de meerkosten kwaliteitskader en de plus voor de gymzalen)
PLUS SB =	de benodigde plus als gevolg van het MIHP, deel schoolbestuur (de helft
	van de meerkosten kwaliteitskader)
renovatie	50% van de nieuwbouwnorm

BEREKENINGSGRONDSLAGEN VERORDENING (PRIJSPEIL 2021)	
nieuwbouw basisonderwijs	€ 1.275.366 + € 2.183 per m ² (boven 350m ²)
nieuwbouw (V)SO	€ 1.988.649 + € 2.272 per m ² (boven 670m ²)
nieuwbouw SO-speellokaal	€ 196.071
nieuwbouw (V)S lift	€ 192.718
nieuwbouw gymzaal	€ 1.340.731
uitbreiding basisonderwijs	€ 186.785 + € 2.488 per m ²
1e inrichting basisonderwijs	€ 41.802 (alleen bij nwe school) + € 146 per m ²
1e inrichting (V)SO	€ 313.752 (alleen bij nwe school) + € 215 per m ²
1e inrichting gymzaal	€ 56.000
vernieuwbouw	75% van de nieuwbouwnorm
renovatie	50% van de nieuwbouwnorm

Bij (vervangende) nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie van schoolgebouwen is rekening gehouden met een plus van 19% ten opzichte van de investering op basis van de verordening. Deze is, conform de principe afspraak, evenredig verdeeld over gemeente en schoolbesturen.

Bij (vervangende) nieuwbouw, vernieuwbouw en renovatie van accommodaties voor bewegingsonderwijs (gymzalen) is rekening gehouden met een plus van € 151.689, voor de hogere kwaliteitseisen én de grotere omvang (conform de afspraken in het MIHP VO). Voor eerste inrichting is een plus (€ 34.000) opgenomen om deze te laten voldoen aan de eisen van de KVLO. Deze plus wordt ook beschikbaar gesteld bij vervangende nieuwbouw, omdat de eigenaar alleen voor het 'verordeningendeel' heeft kunnen reserveren.



TILBURG

CONCEPT

NOTITIE

MIHP PO+



BIJLAGEN